

SRG Přírodní škola, o.p.s.

ČESKÁ A RAKOUSKÁ KRAJINA VČERA A DNES

Porovnání okolí vesnice Dobrotín a Schönfeld

Matouš Bičák, Jakub Jindra, Tomáš Kekrt, Jan Chaloupek, David Štěpánek,
Martin Liška, Eliška Tichá, Hermína Motlová, Lucie Kolínová

Obsah

Úvodní slovo

Cíle

Metodika

Česká republika – Dobrotín

- Historie
- Vývoj zástavby
- Cestní síť
- Drobné sakrální stavby
- Hospodaření s vodou
- Rostlinný pokryv a hospodářské plochy

Rakouská republika – Schönfeld

- Historie
- Vývoj zástavby
- Cestní síť
- Drobné sakrální stavby
- Hospodaření s vodou
- Rostlinný pokryv a hospodářské plochy

Porovnání obce Dobrotín a Schönfeld

- Historie
- Vývoj zástavby
- Cestní síť
- Drobné sakrální stavby
- Hospodaření s vodou
- Rostlinný pokryv a hospodářské plochy

Závěr

- Poděkování
- Zdroje a prameny
- O nás

Úvodní slovo

Krajina venkova, prostor, kde se harmonicky setkává příroda, historie i současný život lidí je fenoménem, který v poslední době znovu budí zvýšený zájem. Stále více totiž oceňujeme nejen pofiderní užitnou hodnotu jednotlivých míst, ale především jejich hodnotu ekologickou, estetickou, relaxační. Je ale také prostorem, kde hledáme a nacházíme naše vlastní kořeny, smysl bytí, prostý řád věcí, který jsme ve hluku a chvatu velkoměst zasunuli někam hluboko do své duše.

Studenti našeho gymnázia se výzkumu krajiny věnují již dlouhou řadu let. Po výzkumu vlivu Kláštera u Nové Bystřice na okolní krajinu, který probíhal na Jindřichohradecku, následovala práce o vývoji kulturní krajiny v okolí Smolotel a poutního místa Maková Hora ve Středních Čechách, mj. zakončená i vybudování naučné stezky a dokumentace současného stavu a vývoje krajiny v okolí zaniklé vesnice Mariánské Skoky v Čechách západních. V letošním roce jsme se rozhodli využít svých dosavadních zkušeností a posunout výzkum o kus dál. Proto jsme rádi využili šance, že Expedice Česká Kanada 2010 se konala do těsné blízkosti hranic s Rakouskem, i to, že se naší škole podařilo s rakouskými kolegy navázat zajímavé kontakty a kromě klasického terénního výzkumu v Čechách jsme poprvé v historii naší školy týden terénní práce strávili i u našich jižních sousedů.

Vznikla práce, která se snaží porovnávat vývoj a současný stav kulturní krajiny v Rakousku a v Čechách. Vesnice Dobrotín a Schönfeld, které jsme si zvolili, byly ještě před sto lety velmi podobné, co se týče rozlohy, polohy i způsobu života jejich obyvatel. Proto bylo velmi zajímavé sledovat, jak se jejich ráz do současnosti změnil, v detailech dokumentovat, čím vším se kulturní krajina v okolí běžné zemědělské vsi na rakouské a české straně hranic liší dnes.

Při naší práci jsme využívali nejen metodiku z minulých let – sledování jednotlivých složek krajiny – krajinného pokryvu, vodní sítě, zástavby, sítě cest ad., které jsme mezi sebou porovnávali, ale i metodiku rakouské organizace EKOFAST, která se problematice výzkumu krajiny také dlouhodobě věnuje, a se kterou jsme byli v kontaktu.

Doufáme, že práce splní svůj účel a pomůže čtenářům nahlédnout i pod povrch věcí, zamyslet se nad tím, jaké jizvy v nás i kolem nás uplynulé století totalit zanechalo, a snad i vytušit, jakými cestami by se měla ubírat cesta k usmíření a nalezení ztracené rovnováhy mezi člověkem a přírodou i mezi lidmi navzájem.

Cíle

- 1) Porovnat vývoj a současný stav krajiny v okolí české vesnice Dobrotín a rakouské vesnice Schönfeld.
- 2) Na základě historických mapování popsat vývoj všech složek krajiny v obou lokalitách.
- 3) Popsat obecnou historii obou vesnic a jejich blízkého okolí.
- 4) Zdokumentovat na základě terénního průzkumu současný stav všech složek krajiny – krajinného pokryvu, vodní sítě, zástavby, cestní sítě, sakrálních staveb.
- 5) Provést srovnání vývoje i současného stavu v obou lokalitách, vysledovat hlavní faktory, které měly na vývoj vliv.
- 6) Vytvořit dvoujazyčnou informační publikaci, která by shrnovala a popularizovala zjištěné souvislosti.

Metodika a postup práce

Přípravy naší skupiny na letošní Expedici byly započaty již v dubnu 2010, kdy byly navštíveny vesnice v okolí Starého města pod Landštejnem v ČR a Waidhofenu v Rakousku. Byly vybrány dvě vzájemně si podobné vesnice, Dobrotín a Schönfeld. Na konci května bylo započato shromažďování podkladů, jako jsou staré mapy (Stabilní katastr, 1. vojenské mapování) a současné mapy, a další údaje o historii obcí. Staré mapy Dobrotína byly získány z archivu katastrálního úřadu na Praze 8 v Kobylisích. Mapy Schönfeldu z rakouského mapového archivu NOLA. Byla také objednána návštěva do Okresního archivu v Jindřichově Hradci. Poté byla navštívena knihovna Uměleckoprůmyslového muzea a Městská knihovna v Praze na Mariánském náměstí kvůli historii zkoumaných území. Kvůli historii obcí byl navštíven Obecní úřad ve Waldkirchenu a Starém Městě. Na začátku přípravného týdne se skupina rozdělila do pěti podskupin s rozdílným zaměřením: sakrální stavby, cestní síť, botanika a hospodářské plochy, zástavba a život a voda. Každá skupina si stanovila, co přesně bude zjišťovat a zaznamenávat.

Samotný terénní výzkum probíhal dva týdny. První týden byl tráven v Dobrotíně a druhý v Schönfeldu. Okolo obou zkoumaných obcí byl vytyčen čtverec cca 1,5 x 1,5 km, ve kterém byl vývoj krajiny i její současný stav „in situ“ zkoumán. Terénní výzkum spočíval v tom, že území bylo procházeno jednotlivými podskupinami, věnujícími se jednotlivým složkám krajiny, a byl zaznamenáván jejich dnešní stav. K práci bylo použito současných map (ortofotomapa, Základní mapa ČR 1:10 000 a 1:5 000) a starých map (1. a 2. vojenská mapování z let 1764 – 1768 a 1836 – 1852, mapa Stabilního katastru z let 1828 – 1858 a mapa z roku 1938).

Večer po skončení terénní práce bylo pořádáno skupinové „konsilium“, kde bylo probráno vše, co bylo za uplynulý den zjištěno, a co bude uděláno den příští. Po dokončení výzkumu v první vesnici byly napsány texty o stavu a vývoji vesnice Dobrotín v jednotlivých oborech, zároveň byl vyplněn podle metodiky rakouské organizace ECOVAST dotazník o krajině. V druhém týdnu byl realizován stejný postup jako na prvním území, byly prodiskutovány postřehy, jak se liší dnešní krajina v Rakousku a v Čechách. V obou obcích byly uskutečněny rozhovory s usedlíky a pamětníky, kteří nám poskytli hodně informací, vč. zajímavých osobních postřehů, a také byly navštíveny místní úřady.

Při výzkumu cestní sítě byly v terénu projity cesty podle dnešních a starých map a do tabulek a dnešní mapy byl zaznamenán jejich současný stav. Byl zaznamenáván hlavně typ (asfaltová), charakter (polní) a číselnou stupnicí stav cest (od 5 do 1, přičemž 5 je nejlepší), kam cesta vedla a kam vede dnes, její současné využití a zasazení do krajiny. Tyto informace byly zapisovány do předem připravených a vytisknutých tabulek, tak aby byla data objektivní pro obě území a zároveň tak aby se dala porovnat v grafech. Ze získaných dat byly vytvořeny srovnávací grafy stavu, typu a charakteru cest a již zmíněné články.

Při výzkumu drobných sakrálních staveb byly nejprve zjištěny pozice křížků a kapliček ze starých i dnešních map. Poté následovalo jejich dohledání v terénu a zanášení jejich současných pozic do mapy. U křížků byl psán jejich popis (číslnou stupnicí stav, pozice, zasazení do krajiny, motiv, doba výstavby) do předem připravených a vytisknutých tabulek. Zároveň byla prováděna fotodokumentace. Při zpracovávání byly mapy převedeny do elektronické podoby a sepsány výše zmiňované články.

Při výzkumu botanického pokryvu a hospodářských ploch byl zmapován a zapsán dnešní stav a rozloha lesů. Do podrobné mapy byla zakreslována území lesa, remízků, luk a dalších společenstev jako jednotlivé lokality, které mají na celém svém vymezeném území stejné složení a byl jim přiřazen kód. U jednotlivých lokalit byl určován zdravotní stav porostu (0 – 5, kdy 5 je nejhorší), ekologická stabilita (1 – 5, kde 5 je nejlepší) a druhové složení. Na obou územích byly zmapovány srovnávací čtverce, tři v každém území. Ve čtverci 50x50m byl zjišťován druh, zdravotní stav a věk (od 1 do 4 podle námi vybraných obvodů kmenů) stromů. Ve čtverci 10x10m byly určovány druhy keřového patra. A ve čtverci 5x5m byla určována druhová pokryvnost v patře bylinném (kolik procent plochy ve čtverci zabírá určitý druh). Čtverce na sebe byly navázány, neboli menší čtverec byl uvnitř většího. Ze všech získaných údajů byly vytvořeny srovnávací grafy pro obě území, mapa lokalit, zdravotního stavu a ekologické stability. V konečné fázi byly porovnány zdravotní stav, ekologická stabilita, věková struktura a druhové složení společenstev na české a rakouské straně.

Vývoj krajinného pokryvu byl zjišťován na základě historických mapování. Ty byly překresleny do vlastních plánek zachycující jednotlivé plochy v krajině (lesy, louky, pole, intravilán, vodní plochy) v jednotlivých obdobích. Procentuální zastoupení jednotlivých ploch ve zkoumaném území v době Stablního katastru (1828) a dnes bylo pro přehlednost vyneseno do kruhového grafu. Vývoj krajinného pokryvu v Čechách a Rakousku byl opět porovnán a zhodnocen.

Při výzkumu vodní sítě a vody na zkoumaných územích byly na dnešní mapě i starých mapách vyhledány vodní toky a nádrže. Poté byla území procházena a byl zjišťován dnešní stav vodních ploch a toků. Jakékoli úpravy charakteru vodní sítě byly popsány a přesně zakresleny do mapy. Byly vyhledány a zdokumentovány i meliorační prvky jako zatrubnění, odvodňovací strouhy atd.

Při výzkumu zástavby a života v obci byly procházeny vesnice a byl zjišťován dnešní stav domů. Budovy, zakreslené již na mapě Stablního katastru, byly zakresleny do mapy a označeny písmenem B, ty co na něm zaznamenány nebyly (novější budovy) písmenem X. Poté k nim bylo přidáno i číselné (pořadové) označení. Všechny informace při mapování jednotlivých budov byly zapisovány do předem vytvořených tabulek. Zvláštní důraz byl kladen hlavně na udržovanost (stupnice od 1 – 5, kdy 5 byla nejlepší), materiál (kamení, cihly, dřevo) a typ budov (hospodářská, obytná). Na konec byly vytvořeny srovnávací grafy pro udržovanost, materiál a typy budov. Velmi důležitou součástí byly rozhovory s místními obyvateli, kdy jsme se snažili mluvit o zdejších problémech, jak se ve vesnici

žije, jaký mají názor na sousední zemi i historické události. Historie obou vsí byla sepsána ze získaných informací od pamětníků a z odborných publikací a archivů. Hlavními zdroji byl Obecní úřad ve Walkirchenu a dobrotínští pamětníci. Nakonec byly sepsány historické články k oběma vsím.

Zpracovávání získaných údajů byly věnovány dva týdny v Praze. Ze získaných dat byly vytvořeny srovnávací grafy a mapy pro zkoumaná území a popsán jejich vývoj a současný stav. Všechny informace byly shrnuty do sborníku a mimo něj byla vytvořena publikace, ve které byl porovnán vývoj a současný stav krajiny v Čechách a Rakousku, kterou autoři plánují přeložit do němčiny a poskytnout ji místním úřadům a zájemcům z řad širší veřejnosti.

Česká republika

Dobrotín – obecná charakteristika

Dobrotín se nachází v oblasti zvané Česká Kanada, téměř na dohled od státních hranic, dva kilometry od Starého Města pod Landštejnem, nedaleko od Slavonic. Průměrná nadmořská výška se pohybuje okolo 630 metrů nad mořem. Nedaleko od vesnice je (již mimo zkoumané území) Stříbrný vrch – 645 m n. m. Nejnižší bod je u potoka Pstruhovec – cca 630 m n. m. Vesnice je mírně zaříznuta do údolí svahu Stříbrného vrchu až k Podleskému potoku a Pstruhovci.

Podloží je zde granitové, je tedy kyselé a chudé. Zkoumaná lokalita se totiž nalézá na Moldanubickém plutonu – komplexu vyvřelých hornin (granitů) s malou vložkou amfibolitu. Jen u potoků jsou naplaveniny.

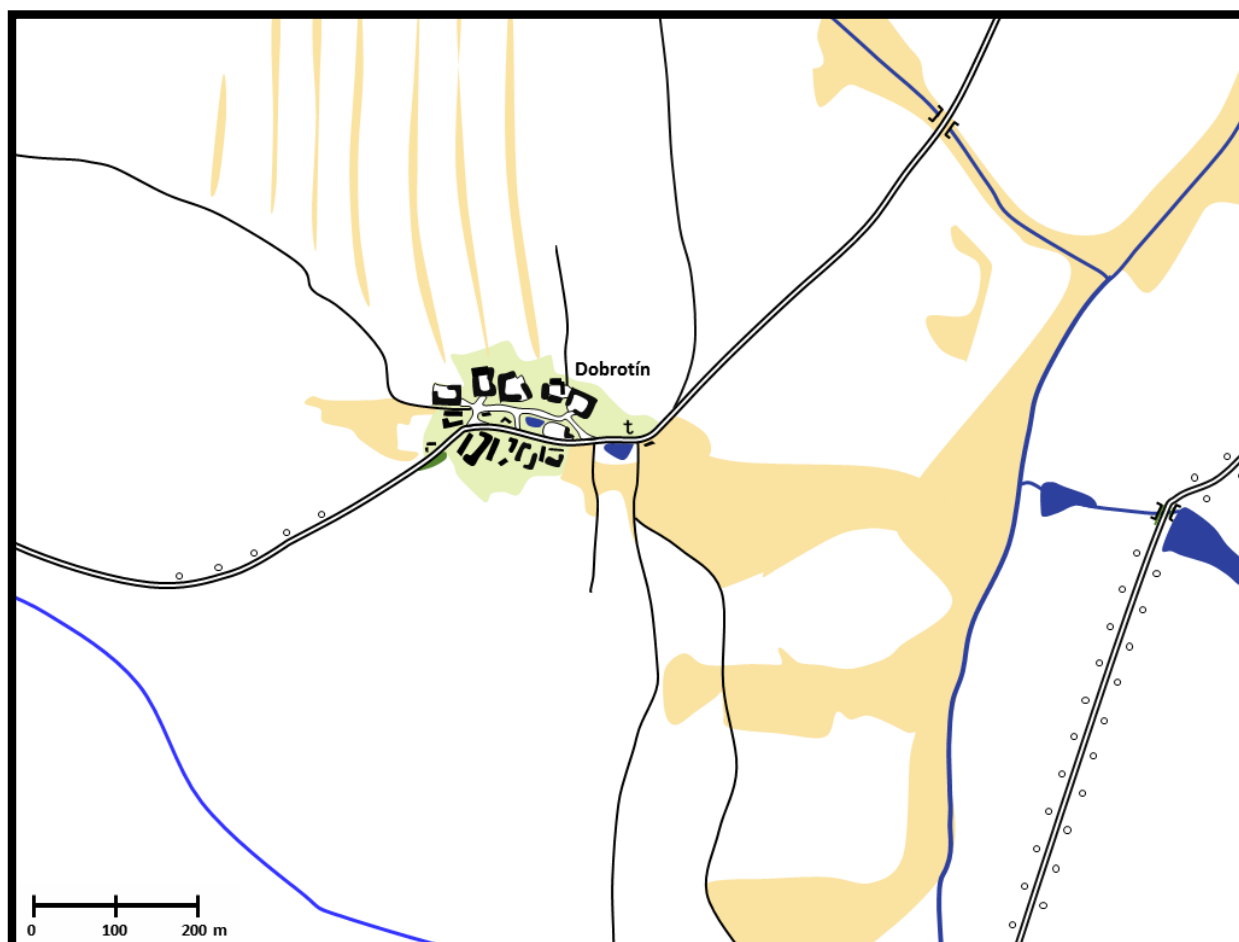
Zkoumanou oblastí protékají tři potoky. Podleský potok protéká zkoumané území od severu k jihu na jeho východním okraji podél silnice. Druhý – Pstruhovec - protéká téměř souběžně s Podleským potokem. Poslední, nepojmenovaný potok, protéká podél jižního okraje zkoumaného okolí.

V blízkosti Dobrotína se západním směrem rozkládá rozsáhlý lesní celek, ale do zkoumaného území zasahuje jen okrajově. Dříve byl dál, až u Filipova, a tam se držel velmi dlouho. Až v první polovině dvacátého století se rychle rozšířil k Dobrotínu a zaujal současnou polohu. Je to smrková monokultura téměř bez podrostu. Jinak dnes tvoří převážnou většinu ploch okolo Dobrotína louky a pole.

První zmínka o Dobrotíně je z 15. století. Už tehdy obec patřila pod správu Starého Města pod Landštejnem. Pole v okolí vesnice a hodně statků napovídá, že ve vesnici žili hlavně sedláci. V 18. století vzniká zámek a velkostatek v Dobrohoři jižně od Starého Města, v 19. století se v kraji rozvíjí textilní průmysl – nedaleko od Dobrotína u obce Veclov je spřádelna lnu, který se začíná masově pěstovat, textilní podnik je v Nové Bystřici. Po válce byla většina obyvatel odsunuta. Přišli noví dosídlenci hlavně ze Slovenska. Dnes má Dobrotín osm stálých obyvatel a velká část stavení je využívána jako rekreační objekty.

Vývojové mapy

Následující mapy zachycují zkoumané území ve třech historických etapách – v době mapování Stablního katastru (1828), tj. na vrcholu baroka, v roce 1939, tj. krátce před zásadními historickými událostmi, které život obyvatel a krajinu obecně ovlivnily a v současnosti.

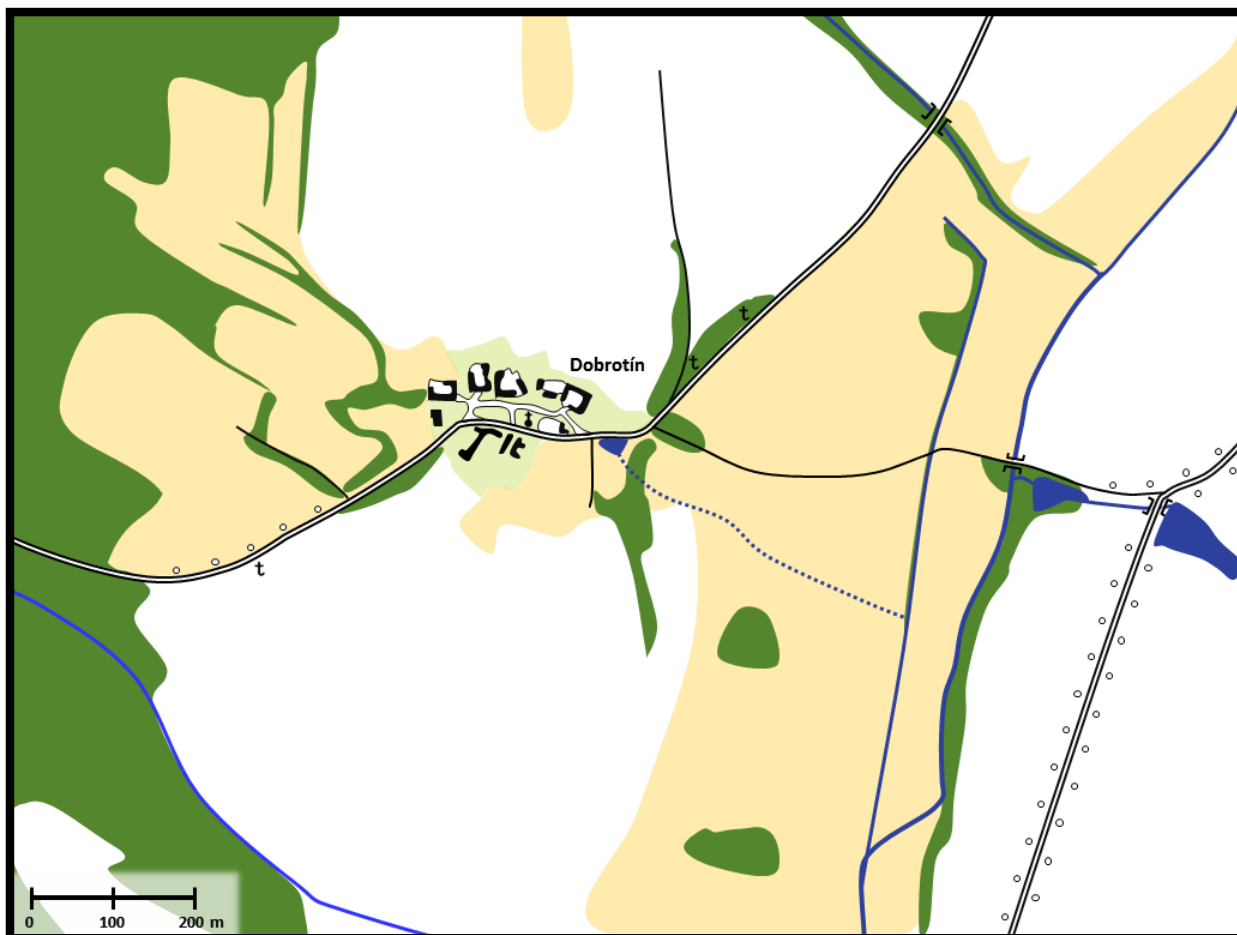

Stav krajiny z období mapy stabilního katastru z roku 1840

 les	 asfaltová silnice	 alej
 louka	 cesta	 drobná sakrální stavba
 pole	 potok	 kostel
 intravilán vesnice	 zatrubněný potok	 budova
 vodní plocha		

Stav krajiny okolo roku 1939

Mapa dnešního stavu (2010)

Dobrotín byl založen mezi 13. – 14. stoletím, nicméně první písemná zmínka pochází až z 15. století. Nelze vyloučit ani vliv nedalekého pomezního hradu Landštejn. Původní jméno vsi nebylo Dobrotín, nýbrž Dobraten. Již od počátku byl Dobrotín, stejně jako většina vesnic v okolí, osídlen převážně německy mluvícím obyvatelstvem. Většina obyvatel byli sedláci a menší řemeslníci. Na většině starých map je zakresleno velké množství statků, z čehož můžeme usoudit, že obdělávání polí hrálo v historii Dobrotína významnou úlohu.

Od 18. století předpokládáme vzrůstání vlivu zámku a velkostatku v nedaleké Dobrohoři na obživu obyvatel a ráz širšího okolí. V 19. století se v celé oblasti rozvíjí textilní průmysl – len se stává důležitou plodinou, cca 3 km jižně od Dobrotína – u obce Veclov funguje přádelna lnu, v Nové Bystřici a Slavonicích jsou textilky. Předpokládáme, že nové pracovní příležitosti ovlivnily způsob života i obyvatel Dobrotína.

Začátkem 20. století (pravděpodobně 1908) byla postavena dnešní kaple na návsi, zasvěcená sv. Terezii z Lisieux, což svědčí nejen o bohatém kulturním a náboženském životě v obci, ale i o finančních prostředcích, které měli její obyvatelé k dispozici. Obecně jde o zajímavé a dodnes v Čechách málo obvyklé zasvěcení (protože sv. Terezie byla svatořečená teprve v roce 1925, je pravděpodobné, že původní zasvěcení bylo jiné).

Největší vliv na vývoj Dobrotína měla zajisté 2. světová válka a nástup komunismu. Po zabrání Sudet nacistickou Třetí Říší se měl německy mluvícímu obyvatelstvu život zlepšit. Jaké bylo ale překvapení, když všichni bojeschopní muži dostali povolávací rozkaz na východní (ruskou) frontu. Poté, co bylo Německo poraženo, nastal okamžitě divoký odsun a velká většina nevinných „Němců“ byla vysídlena. Odsunuté obyvatelstvo bylo nahrazeno převážně slovenskými dosídlenci, většinou lidmi, kteří neměli k novému území žádný vztah. Navíc ještě před úplným dosídlením byly místní stavení podrobeny rabování a původní vybavení budov bylo rozkradeno. Území se ale nepodařilo dosídlit zcela, proto i v Dobrotíně část budov zpusťla a později byla zbourána.

Po nástupu komunismu a vztyčení „železné opony“ vztah k okolním zemím, hlavně „zemím kapitalistického západu“ razantně ochladl. Do pohraničí, které se stalo skutečným „koncem světa“ mířily finanční dotace a lidé se měli relativně „dobře“ a byli systematicky vychovávaní ke spolupráci s režimem proti „narušitelům“ a „imperialistům“. Ženijně technický zátaras, tzv. „železná opona“ byl vytyčen cca 3km jižně od Dobrotína, ale už do samotné obce se v podstatě nemohl dostat nikdo cizí.

V 50. letech minulého století se změnilo jméno vsi z Dobraten na Dobrotín. Ves neměla a nemá vlastní kroniku. Údaje o ní jsou vedeny v kronice Starého Města.

V obci ani okolí nikdy nebylo JZD, ale všechny polnosti spravoval Státní statek sídlící v prostorách Dobrohořského zámku – velkostatku. Z původních několika stovek

zaměstnanců ale tento podnik v devadesátých letech zaměstnával už jen pouhých několik desítek. Úměrně tomu klesala plocha obdělávaných polí.

Počet stálých obyvatel postupně klesal, v osmdesátých, ale hlavně devadesátých letech 20. století bylo stále více budov využíváno k rekreačním účelům. V roce 2007 byla v místní kapli obnovena tradice poutí ke sv. Terezii začátkem října.

Správně je dnes Dobrotín součástí Starého Města pod Landštejnem, kde je Obecní úřad, pošta a 1. stupeň ZŠ. Na fotografii dole je zachycen Dobrotín přibližně okolo 30. let 20. století.

Staré pohledy na Dobrotínský rybník a kostel

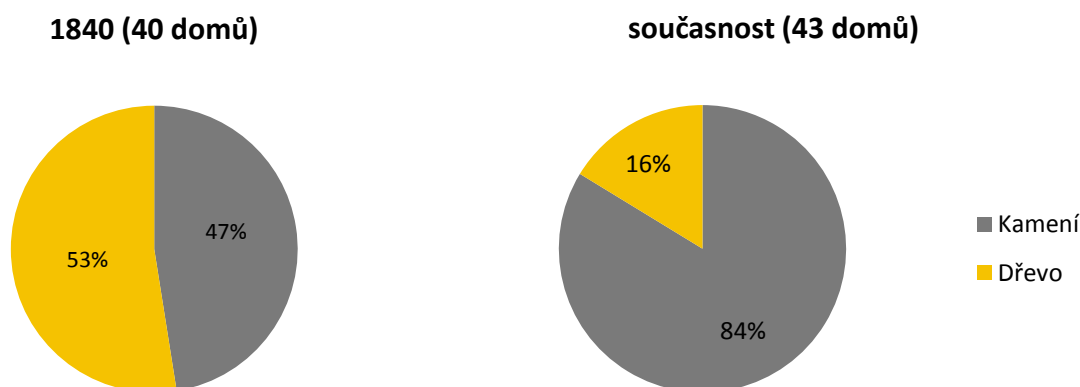
Zástavba a život v obci

V minulosti byla rozloha Dobrotína větší, než je dnes. Byly to především statky a pole, které vesnici živily. Podle stabilního katastru se zde nacházelo v první polovině devatenáctého století deset statků, které obklopovaly náves. Pouze několik budov nesloužilo k hospodářským účelům.

Do padesátých let dvacátého století se struktura a uspořádání budov změnilo jen nepatrně. Statky byly částečně přestavěny a zanikla budova na východě obce pod rybníkem. Můžeme si také všimnout postavené kapličky, která se stavěla na začátku 20. století. Počet budov a velikost vesnice je ale přibližně stejná.

Zástavba se proměnila nejvíce právě v období od 50. let do dneška. Všechny statky se převáděly pod státní statek a soukromé podnikání zaniklo. Dalším důvodem, proč některé budovy zanikaly a některé nebyly obývané, je odsun Němců na konci 2. světové války, kdy byly domy dosidlovány Čechy a Slováky, kteří k místu často neměli vztah, navíc se nepodařilo oblast dosídlit zcela. Skoro všechny statky byly postupně přestavěné a staly se z nich obytné budovy. Bývalé stodoly a stáje a další hospodářské budovy byly buď zcela zbořeny (zvl. zanikly dřevostavby) nebo již neslouží svému účelu. Počet budov se snížil a dnes je u některých budov i nízká udržovanost (chátrají). Vypadá to, že i do budoucna se bude Dobrotín zmenšovat.

Materiál budov

Na grafech je vidět, že od roku 1840 v Dobrotíně výrazně ubylo dřevěných budov.

Cestní síť

Na většině území Česka najdeme dnes pouze chudou cestní síť. Stejně tak i Dobrotín je z hlediska cestní sítě poměrně chudá vesnice.

Původní cestní síť sloužila především k dopravě mezi Dobrotínem a okolními vesnicemi. Vedla zde jedna z hlavních komunikačních cest ze západu od dnešního Filipova do Starého Města. Hlavní cesty časem mění svůj charakter a ubývalo v nich zatáček a stávaly se přímějšími. Vedlejší cesty se prodlužují pro lepší přístup do polí. Na mapě Stablního katastru je zakresleno okolo čtyř cest vedlejších a šesti cest hlavních. Ty vedly především k okolním vesnicím jako Filipov, Staré Město, Veclov a Hamr. Naproti tomu vedlejší cesty sloužily převážně k hospodářským účelům.

Z dřívějšího zemědělství jednotlivých statků se v 50. letech 20. století přešlo na systém obdělávání obrovských celků polí. Staré úvozové cesty s alejemi zanikaly a vznikaly nové cesty na okrajích polí. Většina hlavních cest vedoucích stejným směrem zanikla a zůstala pouze cesta z Filipova přes Dobrotín do Starého Města.

Dnes původní cestní síť v okolí Dobrotína postupně zaniká, nalezneme zde sedm fungujících cest, hlavní asfaltová silnice dominuje celé oblasti a je hlavní komunikačním uzlem. Ostatní slouží většinou jako cesty hospodářské a zemědělské sloužící jako „nájezdy“ pro traktory a jiné zemědělské stroje, avšak pro běžného chodce jsou nepoužitelné. Po zaniklých cestách dnes nalézáme zejména neudržované staré aleje nebo zarostlé úvozy.

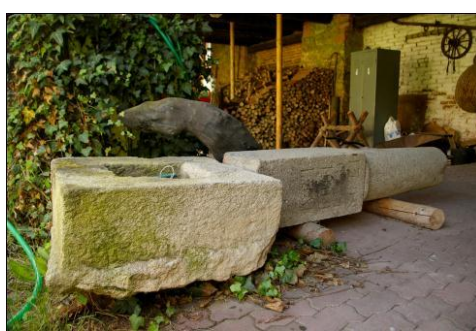
Na fotografii vlevo je zaniklá cesta a alej západně od Dobrotína. Na fotografii vpravo je hlavní asfaltová silnice na Filipov. Na fotografii dole je celkový pohled na Dobrotín a okolí.

Drobné sakrální stavby

Dnes v okolí Dobrotína nalezneme jen několik drobných sakrálních staveb. Ve vesnici nalezneme kostel s nevšedním zasvěcením sv. Terezii z Lisieux (foto na další stránce), který byl postaven na počátku 20. století. Mše se zde již dlouho dlouho neslouží, ale vybavení zůstalo zachovalé. Za zmínku stojí reliéfy klasicistních sloupků na fasádě věže, kde jsou také zajímavé hodiny - každé z nich ukazují jiný čas. V interiéru stojí za pozornost několik barevných fresek pocházejících z počátku 20. století, které jsou zřejmě dílem místního umělce. Celému kostelu „vévodí“ 4 metrový dřevěný oltář s plátěným, dnes částečně poškozeným obrazem sv. Terezie s náručí růží. (Již jsme zmiňovali, že vzhledem k tomu, že sv. Terezie byla svatořečená až v roce 1925, je pravděpodobné, že kaple měla původně jiné zasvěcení, které bylo změněno. Okolnosti této změny jsou nám ale neznámé.)

Poloha a podoba všech sakrálních staveb je zachycena na mapce na konci této kapitoly. Nacházíme zde dva typy křížů. Jeden je starší s kamenným podstavcem i křížkem avšak tento typ byl vždy poškozen, další typem je železný křížek s kamenným podstavcem, který je typickým představitelem křížů v Čechách z 19. století (foto vpravo). Obecně můžeme říci, že rozmístění sakrálních staveb po krajině není rovnoměrné a obvykle se nacházejí na ne příliš výrazných místech. Dnes je zcela zachovalý pouze litinový kříž u silnice na Staré Město (foto vpravo dole), ostatní sakrální stavby jsou poškozené a jednu zmiňované na mapách se nám nepodařilo dohledat vůbec. O osudu staveb vypovídá i příběh sloupku z roku 1798, který jsme našli u místního občana na dvoře. Ten jej kdysi zachránil v „soutěži“, kdo jej rozlomí těžkou technikou dřívě. Sloupek se, ač poškozený dochoval dodnes a je nejstarší známou drobnou sakrální stavbou na tomto území. Další zcela nedohledanou a ani neznačenou stavbou na jakémkoli mapování je kaplička, kterou jsme našli jen na historické fotografii v muzeu v Rakousku, nikoli však v terénu.

Mapa dnešního stavu drobných sakrálních staveb

Hospodaření s vodou

Území okolo Dobrotína bylo v minulých letech velice odlišné od dnešního stavu. Koryta řek se klikatila krajinou bez větších překážek. Na potoce Pstruhovec ležel hamr, již v této době zaznamenáváme manipulaci s tokem a jeho využitím pro mlýn.

V devatenáctém století se toky pravděpodobně neměnily (nejasné mapování). Vše zůstávalo v podobě z osmnáctého století. Již v tomto století byly v Dobrotíně dva menší rybníky. Jeden na návsi a druhý na východním okraji.

Pravděpodobně začátkem 20. století zaniká návesní rybník. Největší zásahy do vodní sítě nastávají ale ve druhé polovině 20. století, kdy docházelo k zatrubnění části toků, odvodnění luk a napřímení a částečnému vydláždění koryt potoků. Toky byly napřímeny i v okolí Dobrotína, v okolí potoků se rozšířily nálety dřevin. Část potoka protékajícího středem obce i za východním okrajem obce byla zatrubněna. Do dnešní doby se stav jen zhoršoval a okolí toků stále zarůstá ruderálními porosty.

Dobrotínský kostel v minulosti s rybníčkem a dnes (vpravo)

Potok Pstruhovec

Rostlinný pokryv a hospodářské plochy

Většinu plochy tvoří louky tvořené travami a běžnými lučními bylinami (kopretina, zvonek ad.) místy s příměsí vlčího bobu mnoholistého. Dále je ve zkoumané oblasti pole, na kterém se pěstuje směs na výkrm.

Les se ve zkoumané oblasti vyskytuje jen na západním okraji. Rozšířil se z původního lesa, který se rozkládal západně od zkoumaného území. Je tvořen převážně smrkem ztepilým, s příměsí borovice lesní a ojediněle modřínu opadavého. Na světlejších místech převažuje příměs velmi mladých jeřábů. Keřové a bylinné patro je pouze ojedinělé, tvořené bezem černým a hroznatým a brusnicí borůvkou.

Několik menších remízků je tvořeno převážně borovicí lesní a břízou bělokorou (v jednom z nich je i příměs topolu osiky), v podrostu je bez černý, hloh a ruderály.

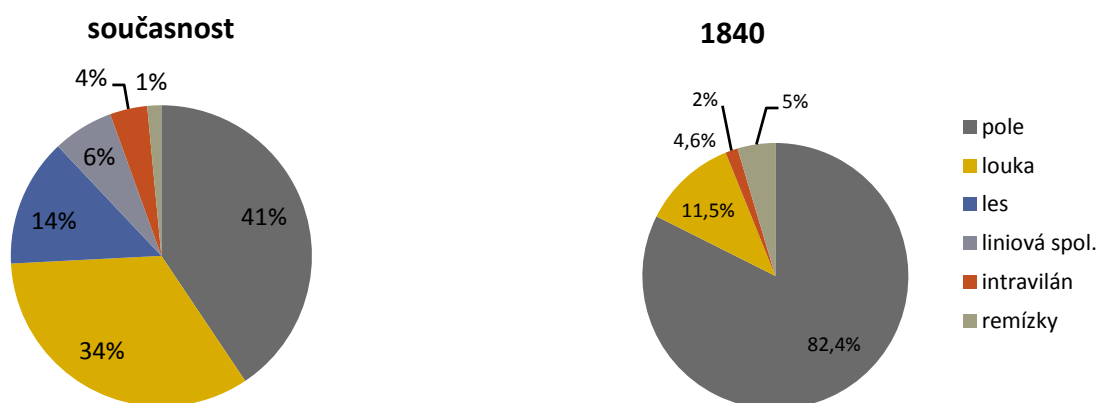
Porosty v okolí cest a vesnice jsou tvořeny převážně javorem klenem s příměsí břízy bělokoré, třešně a jeřábu ptačího, místy nacházíme dub letní, ojediněle i lípu srdčitou, vrbu a jírovec maďal. Mozaiku stromových společenstev doplňují skupiny topolů osik. Podrost v těchto lokalitách tvoří převážně bez černý, na okrajích jalovec a místy hloh a růže šípková. V bylinném patře ruderální rostliny (svízel, kerblík a kopřiva).

Vývoj lesních ploch

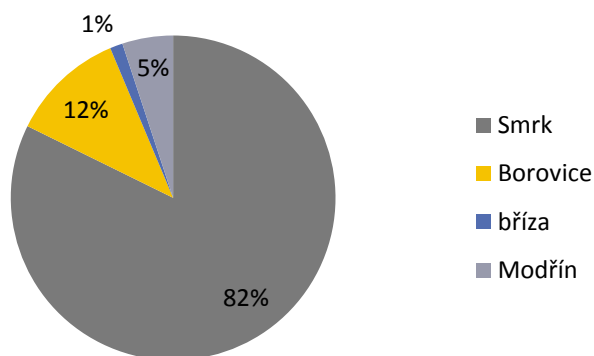
V okolí Dobrotína se v 18. století nacházel lesní celek dále na východ až u Filipova, další remízky byly jižně od Dobrotína okolo Podleského potoka. Les se dlouho držel na úrovni Filipova a až v první polovině 20. století se rozšířil k Dobrotínu. Další změna proběhla po výměně obyvatel po roce 1945. Těch výrazně ubylo a za své vzalo i okolí vesnice, které postupně zarostlo náletovými dřevinami. Dále vznik z remízků na jihu les v okolí Podleského potoka.

Vývoj krajiného pokryvu

K Dobrotínu se od doby Stablního katastru (1840) přiblížil les a mírně zasáhl do zkoumaného území. Výrazně ubylo polí a jejich místo zabraly louky.

Druhové složení lesa v současnosti

Rakouská republika

Schönfeld – obecná charakteristika

Schönfeld leží v Rakousku blízko hranic s Českou republikou, na poloviční vzdálenosti mezi Slavonicemi a Dobersbergem, poblíž Waldkirchenu (vzdušnou čarou je od Dobrotína vzdálen 8,5 km). Leží v údolí malého potoka, který protéká Schönfeldem od západu na východ a u Gilgenbergu se vlévá do Dyje (Thaya). Ta protéká hlubokým údolím ze severu na jih po východním okraji zkoumaného území podél zaniklé železnice. Její kaňon dodává okolí kopcovitější charakter (Buchbergem - 569, Seheibenkogelem - 539, Hoher Punktem - 582, Steinbergem - 530 a Gehringsfeldem - 533). Nadmořská výška vesnice se pohybuje okolo 530 – 540 m. n. m. Podloží je zde tvořeno rulamy (metamorfovaná žula). Je tedy kyselý.

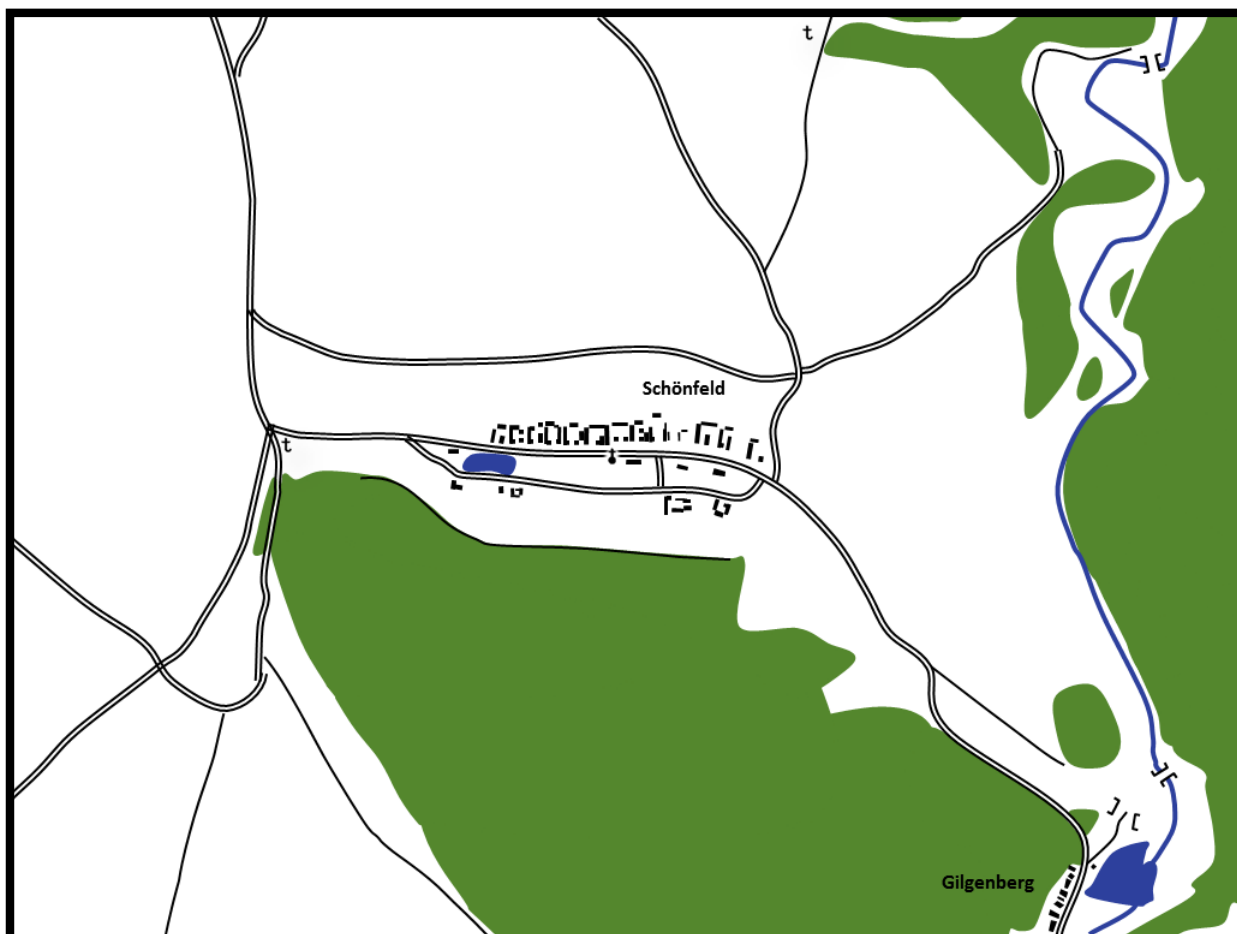
V okolí Schönfeldu se nacházejí dva lesní celky, jeden jihovýchodně a druhý, větší, severovýchodně na levém břehu Dyje. Jejich poloha ani rozloha se během posledních 300 let moc nezměnila. Oba lesy jsou tvořeny převážně smrkem a borovicí, která místy i převládá. Podrost tvoří bez černý a hroznatý, mechy a kapradinami, na světlých místech je jeřáb ptačí. Téměř všechny nelesní plochy tvoří pole, louky zabírají ve zkoumaném území minimální plochu. V Schönfeldu se výrazně zemědělsky hospodaří, pole jsou malá, početná a pěstuje se na nich v úzkých pruzích vždy více různých plodin. Půda je maximálně využívaná, pole sahají až k cestám a navazují na sebe. Nevzniká tedy prostor, který by mohl zarůstat náletovými dřevinami.

První zmínka o Schönfeldu pochází z roku 1112. Tehdy byl Schönfeld tvořen jen jedním statkem, v další generaci synové prvního statkáře postavili okolo své statky a vesnice se rozrostla. Další významná událost v historii Schönfeldu je velká bouře roku 1830, která protrhla hráz Schönfeldského návesního rybníka. Vylitá voda protrhla hráz i dalšího rybníku v blízké vesnici Gilgenberg. V 18. století byla na návsi postavena kaple. Poslední důležitou regionální událostí bylo správní osamostatnění od Fratres, ke kterému došlo roku 1901.

Gilgenberg ležící na jihovýchodě zkoumaného území je mnohem mladší, pochází z doby mezi 18. a 19. stol. Poblíž ní stály dva hrady. První byl postaven mezi lety 1365 – 1372. Ale roku 1575 byl zbourán. Druhý byl postaven mezi lety 1576 – 1580. Později byl přestaven na zámek, který stojí dodnes a kdy probíhá jeho částečná rekonstrukce.

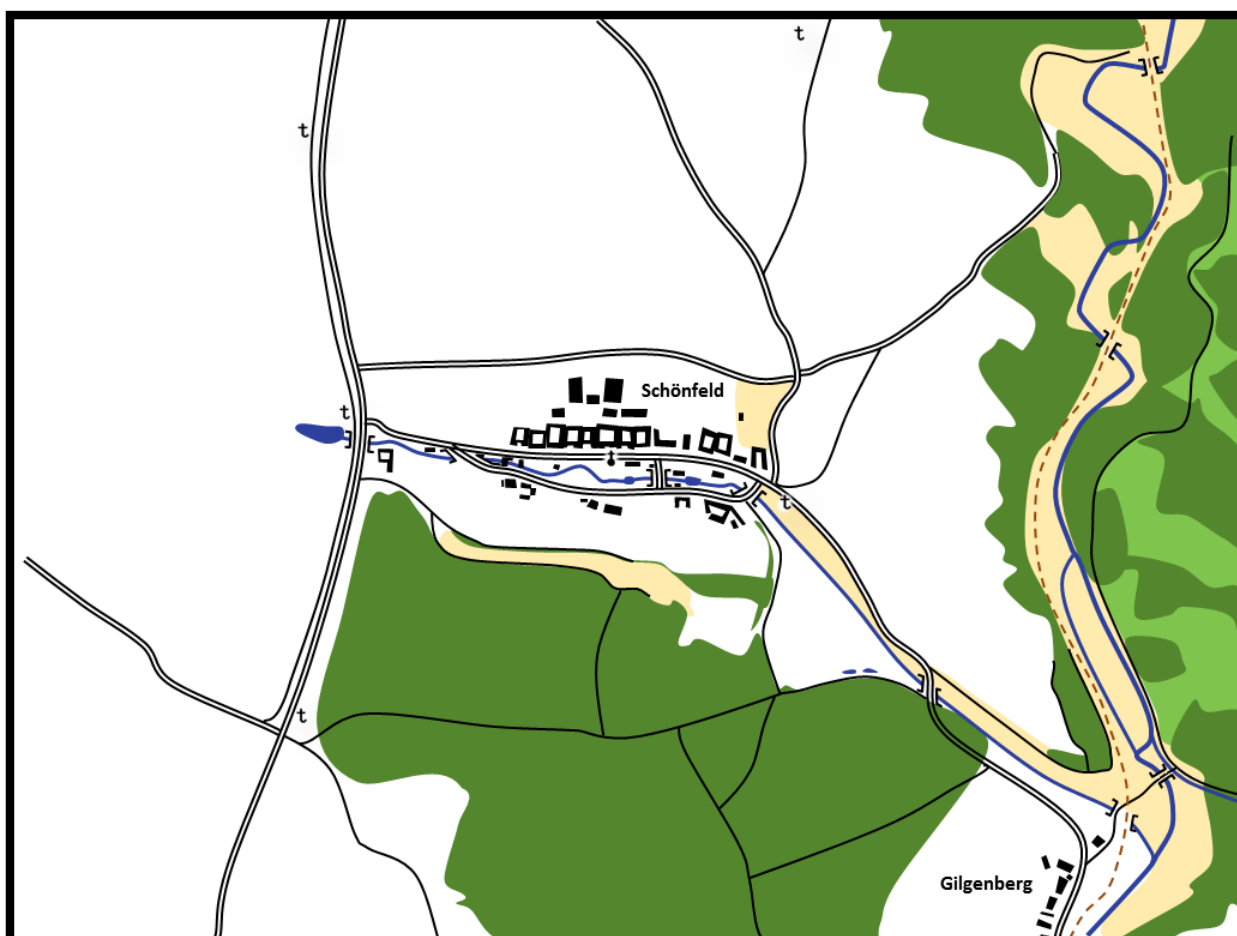
Vývojové mapy

Na následujících dvou mapách je zachycen vývoj ploch. Oproti Dobrotínu zde nenaleznete mapu z roku 1939, jelikož v té době byl stav zdejší krajiny velice podobný tomu dnešnímu.

Stav krajiny z období mapy stabilního katastru 1828 - 1858

 les	 asfaltová silnice	 alej
 louka	 cesta	 drobná sakrální stavba
 pole	 potok	 kostel
 intravilán vesnice	 zatrubněný potok	 budova
 vodní plocha		

Mapa dnešního stavu (2010)

Historie obce Schönfeld

První písemná zmínka pochází již z roku 1112. Nejdříve bylo ve vsi pouze jedno stavení. Sedlák, který v něm bydlel, měl několik synů. Když dospěli, každý si zařídil ve vesnici svůj vlastní statek. V 18. století tento kraj zasáhla velmi špatná ekonomická situace. Na konci tohoto století byla postavena kaple Navštívení Panny Marie. Roku 1830 byla díky velké bouři protržena hráz malého schönfeldského a gilgenberského rybníka a následná povodeň poškodila některá stavení.

V roce 1856 započala výstavba silnice Waidhofen – Slavonice. Při této události odhalilo několik dělníků obrovský hromadný hrob, ve kterém byla nalezena spolu s kosterními pozůstatky i spousta palných zbraní. Hrob pochází pravděpodobně z doby obléhání Slavonic švédskými vojsky za třicetileté války. Schönfeld je samostatná obec od roku 1901. Po roce 1918 se většina kontaktů s Čechami zachovala, mj. díky železniční trati Slavonice - Waidhofen . Teprve po vzniku železné opony dochází k izolaci oblasti, v roce 1988 zaniká železnice v údolí Dyje. Dnes jsou hranice opět otevřené, kontakty s českou stranou se ale obnovují obtížněji než dříve.

Historie obce Gilgenberg

Gilgenberg je nejmladší vesnice v okolí Schönfeldu. Vznikla pravděpodobně v 18. století, své jméno dostala podle ve středověku běžného jména Ägidius, přezdívkou Gilg, z toho Gilgenberg. V místním panství byly dva hrady, z jednoho se později stal zámek. První hrad se stavěl v letech 1365 – 1372. V roce 1575 byl zlikvidován. V letech 1576 – 1580 probíhala výstavba druhého hradu. V 19. století byl zničen, ale podařilo se ho obnovit a přestavět do podoby zámku. V 1. polovině 20. století vlastnila zámek židovská rodina, která byla ale nucena své panství opustit a zámek dlouho chátral pod státní správou. Dnes patří pozůstatek zámku soukromému českému majiteli, který ho rekonstruuje. V roce 1830 proběhla krajem velká bouře, která zničila hráz rybníka v Schönfeldu a voda se převalila i do rybníka v Gilgenbergu a prorazila hráz také zde. Voda poničila zdejší zástavbu a některé domy již nebyly obnoveny. V roce 1902 byla uvedena do provozu železnice na trati Slavonice – Waidhofen. V roce 1901 získala obec Gilgenberg

správní

samostatnost.

Zástavba a život v obci

Schönfeld je převážně zemědělská vesnice stejně jako Gilgenberg. Vývoj obou obcí byl ale trochu odlišný – zatímco v Schönfeldu šlo především o zemědělské statky, Gilgenberg byl poměrně úzce svázán se zámekem, i když i zemědělství bylo pro obživu velmi důležité.

Již v 17. a 18. století stálo v Schönfeldu 13 statků, ale žádné jiné budovy. S největší pravděpodobností nic jiného, než zemědělství místní ani neživilo. Statky byly situovány u dvou hlavních cest protínajících Schönfeld. Podobné to bylo v Gilgenbergu, kde bylo několik statků umístěno podél cesty k Dyji, zde byl ale život a hospodaření obyvatel mnohem více svázán se zámekem. Několik budov zde zaniklo v souvislosti s již zmíněnou povodní v roce 1830.

Ve 20. století přibýlo v obou vesnicích pouze několik budov. Dnes je v Schönfeldu 36 stavení. Jako typ budovy zde převládá statek, obvykle se jedná o budovy okolo hlavního dvora ze všech 4 stran. Ty jsou seřazeny na severu podél hlavní Schönfeldské silnice, která dělí vesnici na dvě části. V jižní části jsou pouze dva statky (funguje pouze jeden) a několik stavení, která možná v minulosti sloužila také hospodářskému využití. Uprostřed obce stojí kaple P. Marie Pomocné. Na západním okraji vesnice stojí nově vystavěný statek (či stavení) situovaný u hlavní silnice.

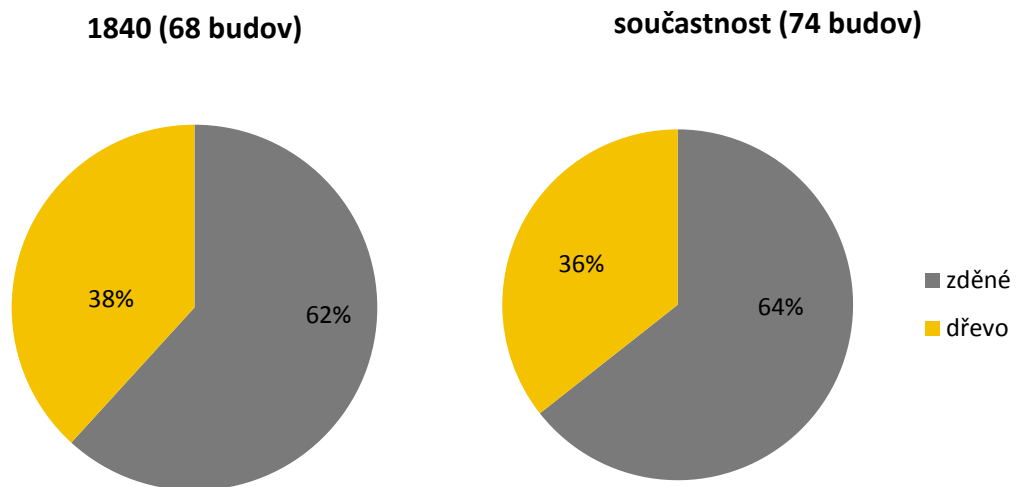
U Gilgenbergu panuje situace jiná. Hospodářské budovy za zámekem byly částečně zbourány a zbylé chátrají. Ze zámeckého komplexu a samotného zámku zbyla odhadem pouze jedna třetina. Dále zanikla železnice, kvůli které budovy v minulosti ustupovaly.

Celkově lze shrnout, že vývoj vesnice Schönfeld byl v proměnách času progresivní. Od 18. století budovy stále přibývaly, počet statků a hospodářských objektů rostl. I v případě, že byly budovy zbourány, byly vzápětí nahrazeny jinými. Ve vesnici se udržuje statkářské zemědělství a velká část budov je využívána k jejich původním účelům. Každý z nich má za objektem své pole a pozemky a tak tomu bylo i v minulosti. Do budoucna nic nenasvědčuje tomu, že by se měl Schönfeld zmenšovat.

Gilgenberg bývala naopak vesnice, která vznikla okolo zámku za účelem práce lidí. V proměnách času se radikálně měnila. Statky byly bourány, jenom část jich slouží dodnes. Hospodářské objekty i zámek postupem času chátraly. Dále byla zrušena železnice. Gilgenberg tedy v čase spíše ztratil.

Materiál budov

Na grafu je vidět že poměr dřevěných a zděných budov se od roku 1840 téměř nezměnil.

Fotografie: Vlevo nahoře: Bývalý zámek v Gilgenbergu.
Vpravo nahoře: Nejstarší statek v Schönfeldu (č.p. 12).
Druhý shora: Panorama č.p. 3 a 4.
Stará fotografie vlevo: V Schönfeldském údolí.
Stará fotografie vpravo: Schönfeldský masopust.
Zcela dole: Celkový pohled na údolí Schönfeldu od severu.

Cestní síť a železnice

Rakouská cestní síť je již na první pohled do mapy ve velmi dobrém stavu. Stejně tak je na tom i Schönfeld.

V době prvního vojenského mapování byly v Schönfeldu tři hlavní cesty. Nejdůležitější byla hlavní cesta od hraničního přechodu a také cesta procházející skrze Schönfeld. Tyto cesty sloužily jako hlavní dopravní tepny pro spojení Schönfeldu a okolí. Vedlejších cest bylo málo, nebo nebyly zakresleny a sloužily hlavně jako cesty do polí. Postupem let cest postupně přibývalo, hlavně těch zemědělského využití. Některé starší cesty vedoucím stejným směrem zanikly a zůstala pouze jedna. Cesty se postupem času měnily svůj charakter a stávaly se přímějšími, začalo se o ně více dbát. I polní cesty začali lidé zpevňovat a napřimovat. Na mapě Stablního katastru oproti 1. vojenskému mapování přibylo vedlejších cest do polí a lesů.

Dnes je v Schönfeldu 21 fungujících cest. Z toho jsou dvě hlavními komunikačními uzly. Jedna cesta vede od hranic přes Fratres a Schönfeld do vnitrozemí a druhá prochází skrze Schönfeld, Gilgenberg a Waldkirchen. Ve vsi a jejím okolí jasně převažují přístupové cesty do polí a lesů. Celkem tři cesty jsou zaniklé.

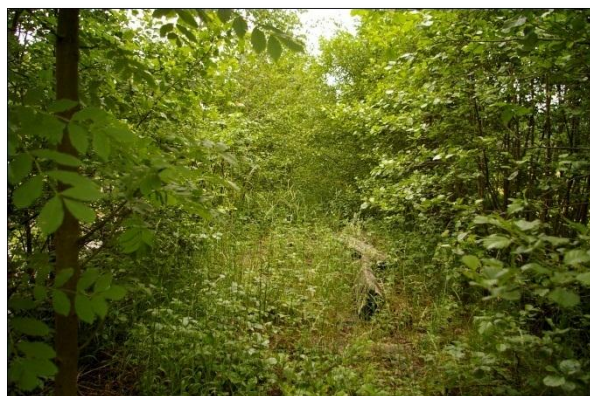
V Gilgenbergu je pouze jedna hlavní cesta spojující obec se Schönfeldem.

Celkový stav cestní sítě by se dal považovat za velmi dobrý. Cesty jsou zde zpevněné a udržované. Většinou jsou vysypané štěrkem (hlavně ty polní) nebo asfaltované. Jen málo jich je pouze vyježděných. Jsou do krajiny zasazeny způsobem, který ji jen v několika málo případech znehodnocuje.

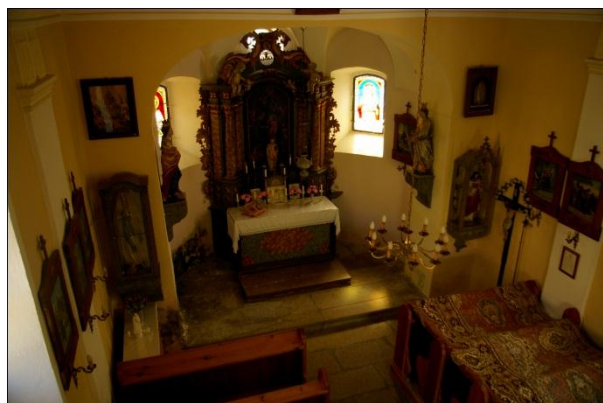
Železniční trať Slavonice – Waidhofen

Akciové společnosti místní dráhy ve Zwettlu byla udělena koncese pro vybudování trati Slavonice – Waidhofen 20. června 1900. Trať byla slavnostně uvedena do provozu 21. června 1903. Její vybudování znamenalo pro Gilgenberg značné změny, byla změněna poloha protékající Dyje, silnice, která vedla přes ves, byla upravena a napříměna přímo kolem železničního náspu a změnám se nevyhnula ani zástavba. Za První republiky bylo cestování vlakem přes hranice na trati Slavonice – Waidhofen oblíbeným způsobem dopravy. Německy hovořící obyvatelstvo z pohraničí trať hojně využívalo, ať pro navštěvování známých a příbuzných, tak pro dopravu do škol. Za 2. světové války připadla trať pod správu německé armády a osobní doprava upadla. Po skončení války a vyhnání německy mluvícího obyvatelstva zájem o cestování přes hranice opadl, po převzetí moci komunisty byl její provoz na české straně zastaven. Definitivní konec tratě Slavonice – Fratres nastal roku 1951, kdy bylo sneseno 10 metrů kolejí z důvodu zabránění možného průjezdu vlaku z Rakouska. Úsek trati mezi Fratres a Waidhofenem fungoval do roku 1988. Od té doby je železnice uzavřena. Dnes se stále jedná o obnovu trati, ale konec je zatím stále nejasný. Železnice postupně zarůstá, kolejnice jsou většinou na původním místě, ale na mostech přes silnice už byly odstraněny. Násypy, po kterých trať vede, se díky neudržovanosti pomalu rozpadají. V současné době se stále jedná o obnovu této trati, ale konec je zatím pořád nejasný.

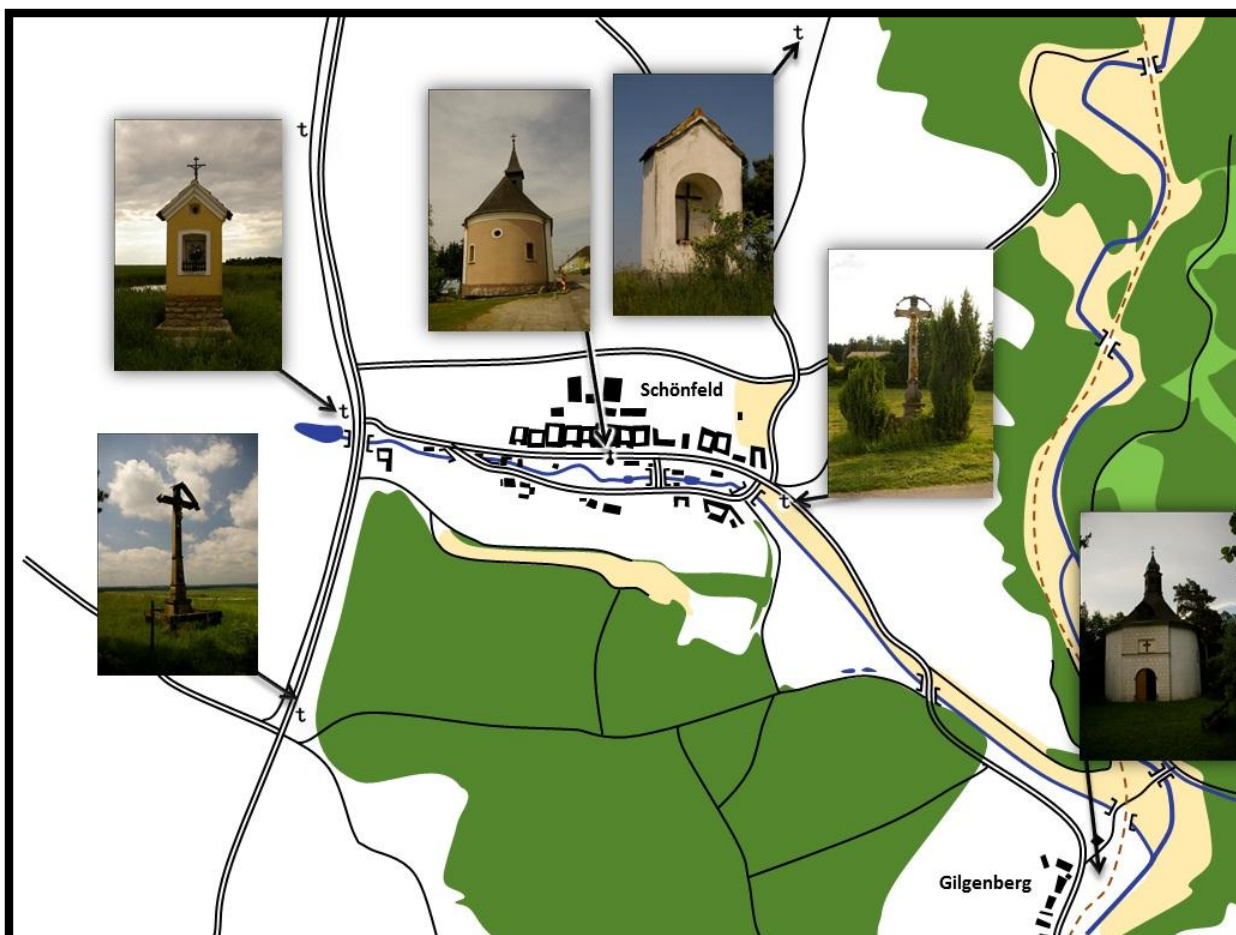
Drobné sakrální stavby

Schönfeld byl z hlediska sakrálních staveb mnohem zajímavější území než Dobrotín. Celkově jsme zde našli tři barokní kříže a dvě kapličky. Rozmístění a zasazení do krajiny je mnohem citlivější, obvykle je nacházíme na rozcestích nebo návrších. Ve vesnici leží kaple Panny Marie pomocné, resp. Navštívení Panny Marie; tento motiv se objevuje i v dalších sakrálních stavbách v okolí, zejména v kapličkách, stejně je pojmenována i náves. Kaple byla postavena v 18. století, uvnitř se nachází dřevěný oltář s obrazem Navštívení P. Marie. U oken jsou umístěny dřevěné sochy sv. Barbory a sv. Kateřiny, boční oltáře jsou zasvěceny Nejsvětějšímu Srdci Ježíšovu a P. Marii Lurdské (foto vlevo dole). Kostel je otevřený a člověk může kdykoli nahlédnout. V okolí nacházíme soustavu drobných sakrálních staveb, která se začala utvářet v baroku a postupně byla doplněna kapličkami, síť je rovnoměrně rozmístěna do krajiny. Jsou naprosto nepoškozené jako by tu stály jen několik let. Stavby leží na výrazných místech, která jsou vidět z okolí, na kopcích, u rozcestí a silnic. Ze vzdálenějších staveb za zmínku stojí roku 1657 zbarokizovaná gotická kaple u Gilgenbergu s cennými renesančními freskami (foto vpravo).

30

Fotografie: ↑ kaple na vrchu severně od Schönfeldu
 ↗ barokní kříž u hlavní silnice ze Slavonic
 ← interiér Schönfeldské kaple
 → kaplička u odbočky z hlavní silnice na Schönfeld

Mapa dnešního stavu drobných sakrálních staveb.

Z hlediska církevního spadají obě obce pod faru ve Waldkirchenu. Návesní kaple v Schönfeldu je nicméně v majetku obce a bohoslužby se zde konají jen občas.

Hospodaření s vodou

Co se týče historie vodní sítě, v 18. století se na území nacházely dva rybníky. Jeden na návsi Schönfeldu a druhý vedle vsi Gilgenberg. Schönfeldem protékal jeden potok, který západně od Schönfeldu pramenil, za vsí přitékal další potok. Oba se vlévaly do rybníku u Gilgenbergu. Do tohoto rybníka také přitékala Dyje (Thaya). Změny toků se týkaly převážně napřimování a usměrňování toků. V 19. století se při velké bouři prolomily hráze obou rybníků, které poté vytekly a později již nrebyla obnoveny. Ve 20. století se usměrnil a částečně zatrubnil přítok za Schönfeldem. Na soutoku potoků za Schönfeldem vznikl nový malý rybníček, který ale později opět zanikl. Přehrazením pramene potoka západně od Schönfeldu vznikl malý rybníček (horní foto pod textem). Poslední změnou bylo vystavění nových rybníčků na cestě do Gilgenbergu a úprava toku Dyje v souvislosti s výstavbou železnice (údolí Dyje - dolní foto pod textem).

Dnes jsou využívány pouze čtyři nově vytvořené rybníky. Jeden se nachází u silnice před Schönfeldem a další tři malé rybníčky u lesa na cestě do Gilgenbergu. Přítok za Schönfeldem je zatrubněn a vede pod polem, na povrchu je vidět pouze cca 100 metrů toku, před ústím do potoka v Schönfeldu. Dyje je severně od Gigenbergu rozdělena na dva toky, které se posléze znovu stékají. Stále zde můžeme najít tři toky včetně potoka, který protéká Schönfeldem.

Krajina v Rakousku je lidmi respektovaná a je to na ní vidět. Toky nejsou tolik upravované a lidé, až na výjimky, nezatrubňují potoky. Pokud zde vůbec nějaké zásahy nalezneme, jsou udělané cilivě, tak aby nenarušovaly přírodní charakter krajiny.

Rostlinný pokryv a hospodářské plochy

Lesy v Schönfeldu jsou stejně jako v Dobrotíně tvořeny převážně smrkem ztepilým, ale je zde mnohem větší příměs borovice lesní. Ta zde dokonce místy převládá (na východním konci lesa). Jedná se pravděpodobně o starší borovicový les, do kterého později přibily smrky (v lese jsou patrné staré i nové smrkové školky). Protože v okolí Schönfeldu byly původně bučiny (stejně jako v Dobrotíně), borovice zde musela být vysazena až v době, kdy byly v Čechách vysazovány smrky. Možným důvodem je vyšší výhřevnost borovice. Každopádně dnes nad borovicí vítězí rychle rostoucí smrk ztepilý. Na okraji má les příměs dubu letního, břízy bělokoré, topolu osiky, jeřábu ptačího a místa javoru klenu. Podrost tvoří bez hroznatý a černý. Bylinné patro je zde mnohem bohatší než v Dobrotíně. Je zde podobné složení jako na české straně, ale v mnohem větším rozsahu. Mechů je více druhů, je tu i více kapradin a borůvčí. Obecně má keřové a hlavně bylinné patro mnohem větší pokryvnost. To je pravděpodobně způsobeno příměsí borovice, která vpouští na zem mnohem více světla.

Remízky a porostů v okolí cest a potoků je v širším okolí Schönfeldu méně než v okolí Dobrotína, ale složení je podobné, jen v Rakousku je mnohem méně javoru klenu, téměř vůbec se zde nevyskytuje. Remízky jsou tvořeny topolem osikou, břízou bělokorou, smrkem ztepilým, borovicí lesní, dubem letním, ojediněle i lípou srdčitou a jírovcem maďalem. Podrost tvoří hlavně bez černý, místy líska a ruderální rostliny.

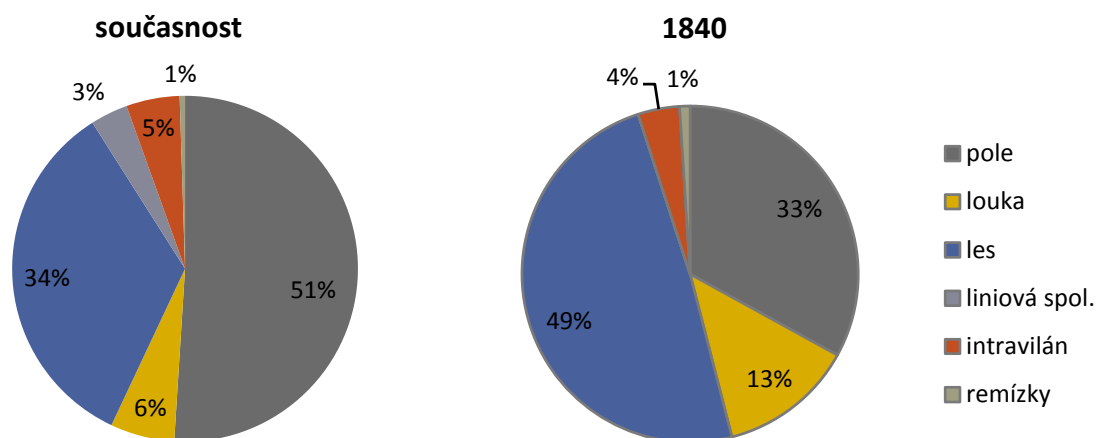
V Schönfeldu je také mnohem méně luk a více polí, než v Dobrotíně. Pěstují se na nich různé plodiny často v poměrně úzkých pruzích, mezi jednotlivými poli jsou meze. Nejčastěji jen neobdělávaný pruh země, ale místy i s keři či mladými stromy – topol osika a bříza bělokorá. Zajímavostí je, že pole nejsou orána po spádnicí (jak je to často v Čechách) a na konci každého pole je několik řádků zoraných kolmo na ostatní, aby brázdy lépe zadržovaly vodu.

Vývoj lesních ploch

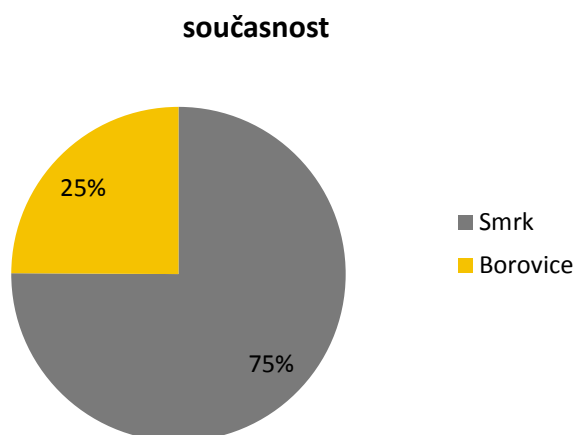
Jak je patrné z vývojových map, již v 17 století byly v okolí Schönfeldu dva lesní celky. Menší byl jihovýchodně od Schönfeldu směrem ke Gilgenbergu. Druhý, mnohem větší byl na severovýchod na levém břehu Dyje. Na jihozápadě od Schönfeldu byly dva remízky. V průběhu času se tyto lesy zásadně nezměnili. Oba lesy se pomalu a postupně zvětšovaly. Větší severní celek se protáhl na západ přes Dyji a jižní celek se protáhl také na západ pod Schönfeld, kde pohltit menší remízek. Zatímco les poblíž Dobrotína se zvětšil rychle na začátku dvacátého století. Vývoj lesních ploch si můžete také prohlédnout na vývojových mapách na začátku práce.

Vývoj krajinného pokryvu

V Schönfeldu došlo k zmenšení ploch lesů a luk a naopak zaznamenáváme zvětšení ploch polí.

Druhové zastoupení v lesích

Porovnání vývoje obce Schönfeld a Dobrotín

Stačí se jen podívat na letecké snímky a vidíme obrovský rozdíl. Na následujících řádcích jsme se snažili zajít do detailů a nalézt důvody, proč se tyto dříve stejné krajiny dnes liší, a jak se lišily dříve.

Porovnání – Zástavba a život v obci

Charakter vesnice tvoří především domy, které slouží k mnoha účelům, pro chov zvířat, pro uskladnění zemědělských strojů, ale především k bydlení. Budovy samotné nám mohou mnohé vypovědět o jejich obyvatelích. Využíváme jejich bezpečí celý život a stále zdokonalujeme jejich konstrukce pro lepší využití.

Obě vesnice Dobrotín a Schönfeld, které jsme zkoumali, byly před 200 lety (v 18. století) velmi srovnatelné. V Dobrotíně bylo 10 a v Schönfeldu 13 popisných čísel, zpravidla statků, které se skládaly z obytné části a několika hospodářských budov. Nic v této době nenasvědčovalo tomu, že by se do budoucna od sebe odlišovaly.

Vesnice Gilgenberg (poblíž Schönfeldu) vznikla díky zdejšímu zámku, zaměstnanci zde budovali svá stavení. V této době Rakouska-Uherska ještě nebyly hranice kulturní překážkou či střetem dvou jazyků jako je tomu dnes, celá oblast pohraničí byla vzájemně provázaná.

Z mapy z první poloviny devatenáctého století (mapa stabilního katastru), kdy Schönfeld je již více než dvakrát větší než Dobrotín, můžeme vyvodit, že zde došlo za necelé století k rychlému růstu. Přibylo 5 statků v severní části a naopak v jižní 3 ubyly. V Gilgenbergu bylo kvůli výstavbě železnice zbořeno pár domů a charakter zástavby se značně změnil. Poměr dřevěných a kamenných budov byl ve všech vesnicích zhruba stejný.

Na konci druhé světové války došlo poprvé ke větším změnám. Z české strany byli odsunuti původní německy hovořící obyvatelé a statky a domy po nich byly částečně dosídlovány Čechy a Slováky. V blízkých vesnicích v Rakousku byl uprchlíkům poskytován azyl, např. v jedné schönfeldské stodole bylo v tomto období až 20 uprchlíků. Rakouské vzpomínky na tyto události jsou smutné, pamětníci vzpomínají na krutý transport „německých“ obyvatel ze vzdálené Jihlavy. Na české straně se setkáváme se špatným přístupem a vztahem nových dosídlenců k nově osídlené krajině. Některé budovy nebyly obydleny, chátraly a zanikaly.

Další velkou „ránou“ bylo zbudování železné opony, která sloužila jako neproniknutelná překážka pro vstup přes hranice. Kvůli ní byly vesnice na české straně v těsné blízkosti hranice zbourány (Košťálov, Romava....). Soukromé hospodaření zaniklo, ve Starém městě byl založen státní statek a pole byla zcelena pro jednotné obdělávání. Proto mnoho hospodářských, zvláště dřevěných budov v Dobrotíně není využíváno a postupně chátrá.

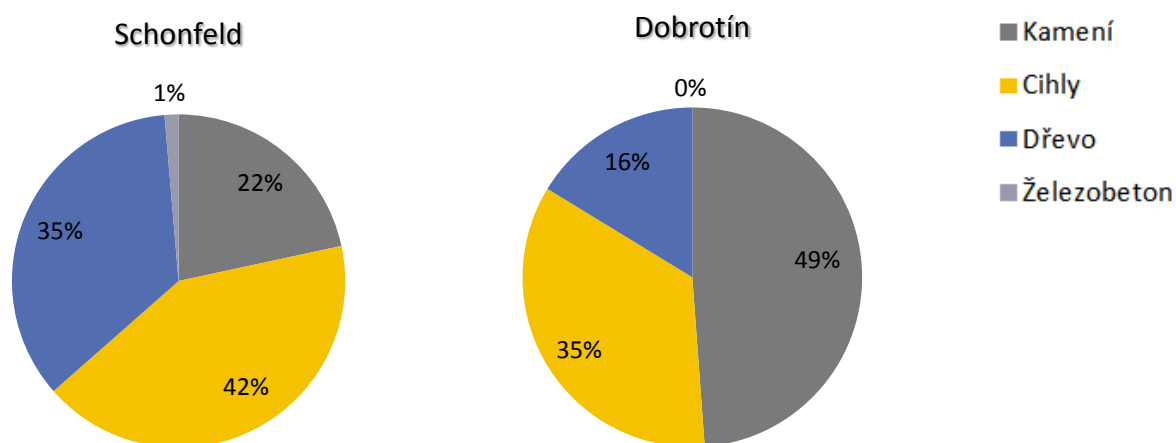
Mezitím v Rakousku se Schönfeld vyvíjel beze změn, původní zemědělství se díky této skutečnosti dochovalo dodnes. Po pádu režimu se zabavené pozemky v Dobrotíně nevrátily původním majitelům statků.

Největší rozdíly jsou vidět teprve až dnes. Schönfeld je prosperující zemědělská vesnice se statky a několika rekreačními objekty. Většina statků lemuje hlavní asfaltovou silnici protínající Schönfeld. Celá vesnice je velmi dobře udržovaná a je vidět péče o budovy.

Naproti tomu Dobrotín je pravým opakem, dnes ve vesnici žije 8 stálých obavatel. Některé budovy chátrají a opadává jim omítka. Většina jsou přestavěné statky na obytné budovy a slouží především pro rekreaci.

Zástavba se ve vesnicích v prvních staletích příliš nezměnila, vesnice se mírně rozrůstaly. V polovině dvacátého století jsou v Dobrotíně po druhé světové válce některé budovy opuštěny (navždy) a poté jsou zrušeny i budovy hospodářské za kolektivizace. V Schönfeldu zástavba stále rostla až do dnes a poměr dřevěných a zděných budov zůstává stejný.

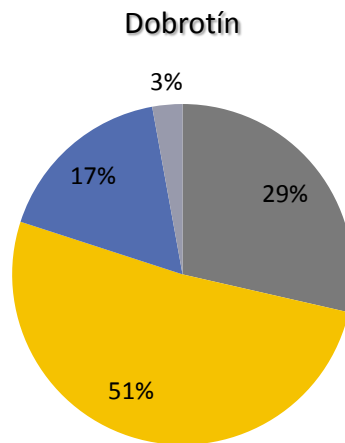
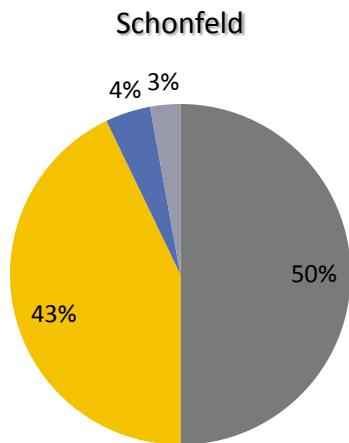
Dnešní materiál budov

Na grafech můžete vidět, že v Dobrotíně je více kamenných budov než v Schönfeldu. Cihelných budov je přibližně stejně.

Dnešní typy budov

- Hospodářská
- Obytná
- Neznámá
- Veřejná

Na grafech je vidět že v Schönfeldu je nejvíce hospodářských budov, protože se na tomto území stále hospodaří.

Porovnání – Cestní síť

Cesty se využívají k různým účelům. Ať fungují jako dopravní tepny nebo spojky polí, hrají významnou úlohu v každodenním životě.

Cesty v Schönfeldu i v Dobrotíně se od doby 1. vojenského mapování (1764 – 1768) do mapování Stablního katastru (1828 – 1858) vývojem moc nelišily. Vesnicemi procházela jedna hlavní cesta, která spojovala obec s ostatními městy a vesnicemi v okolí. Několik vedlejších cest vedlo do lesů a polí kvůli jejich obdělávání a udržování.

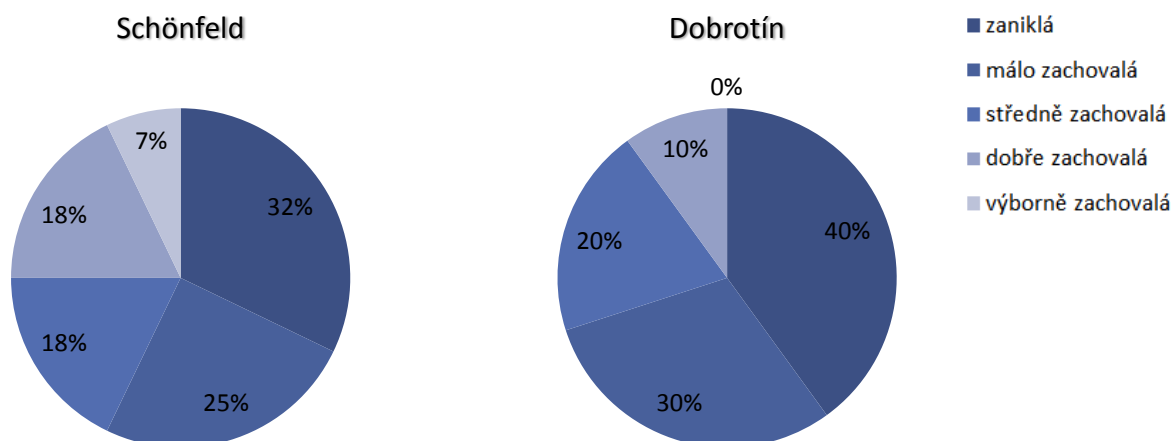
V Schönfeldu zaniklo cest více, ale naopak jich zase hodně přibylo. Dobrotín se žádného většího nárůstu nedočkal. Nejvíce cest v Dobrotíně zaniklo od 50. let do současnosti a také po odsunu německy mluvícího (původního) obyvatelstva. Za pozornost stojí dvě hlavní cesty na jih do Veclova a Hamru. S nástupem komunismu a kolektivizace vedlejších cest do polí ještě více ubylo. Nebyla totiž potřeba mít k jednomu velkému poli tolik cest jako k menším polím v Schönfeldu. Všechny hlavní cesty se postupně napřímovaly. Hlavně mezi Stablním katastrem (1828 – 1858) a mapováním z 30. let minulého století.

Dnes cestní síť v Dobrotíně postupně zarůstá a zaniká. Hlavně vedlejší (polní) cesty nejsou nijak udržované. Pouze hlavní cesta z Filipova do Starého Města je asfaltová a v dobrém stavu. Naproti tomu cesty v Schönfeldu jsou převážně ve výborném stavu a udržované. Vedlejší cesty jsou vysypané štěrkem a kamením a obecně v krajině pěkně zasazené. Cesty jsou zde více frekventované a používají je zejména zemědělci.

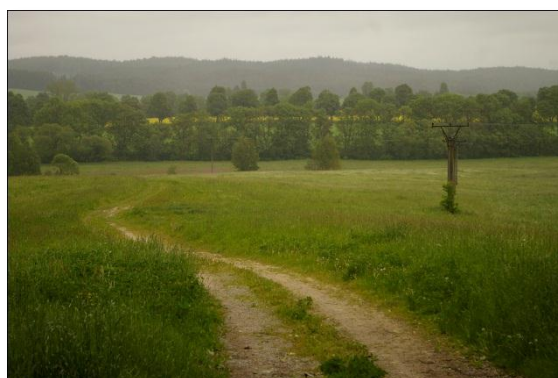
kvůli častému využívání a dobrému vztahu místních obyvatel ke krajině.

Cestní síť v Dobrotíně a v Schönfeldu se liší nejenom počtem, ale i tím, jak je o ně dbáno. V Schönfeldu jsou cesty řádně udržované a spravované, kdežto v Dobrotíně o ně téměř nikdo nedbá. A to je cest v Schönfeldu paradoxně více než v Dobrotíně.

Stav dnešní cestní sítě

Na grafech je vidět, že cesty v Schönfeldu jsou udržovanější a v lepším stavu.

Na fotografiích vidíme rozdíly v údržbě cest v Schönfeldu (vlevo) a Dobrotíně (vpravo).

Porovnání – Drobné sakrální stavby

Drobné sakrální stavby dotvářeli krajinu již od doby původní barokní krajiny a jsou „krásnou vizitkou“ toho, jaký mají lidé ke krajině vztah. Letošní práce byla z tohoto hlediska zajímavá. V objektivních a nezaujatých názorech lidí druhých, z druhé strany hranice, nezaslepených historickými fakty a přítěžemi z minulosti naší země, můžeme spatřit opravdové problémy a uvědomit si jakých hlubokých chyb a změn se dopouštíme. Uvědomujeme si jak „hrůzný“ vliv na nás, a to i dodnes, má komunismus, můžeme spatřit ten odlesk, který je pozůstatkem té doby. Krajina je zejména o lidech, kteří v ní žijí. Na české straně jakoby lidé byli zaslepeni, nevnímají okolí kolem sebe. Tato fakta lze krásně demonstrovat na drobných sakrálních stavbách. Smutný je pohled na zpřerážené kříže, rozkradené sloupky a kusy železa. Lidé kteří procházejí kolem mnohdy o existenci takových památek ani neví. V okolí Dobrotína jsme našli jeden úplně zachovalý křížek z 19. století, ostatní tři byly buď zcela poškozené nebo alespoň ulámané. Jednu z těchto staveb z roku 1798 jsme našli na dvoře jednoho z dvorů. Majitel nám vyprávěl smutný příběh, jak se mu podařilo sloupek uchránit před místními, kteří se ho snažili rozlomit vejpuť těžkou technikou. Jednu kapličku jsme našli pouze na staré fotografii v muzeu, ve vesnici nikdo nic nevěděl a nepodařilo se nám dohledat žádné pozůstatky. Je to smutná statistika, ale jsou to historické události, které vedly až k takovému stavu a dnešnímu přístupu. Začalo to odsunem původního německého obyvatelstva a dosídlováním převážně slovenskými dosídlenci. Po mnoha letech se v krajině objevují zcela jiní lidé, kteří ke krajině nemají takový vztah jako původní obyvatelé, kteří zde žili již po pokolení. Dílo zkázy pak zcela dokončil komunismus, kdy byli programově ničeny tyto pozurohodné stavbičky v krajině. Lidé si navykli na pohodlný způsob života a to se podepsalo i na vzhledu krajiny.

Rakousko a Schönfeld je toho pravým opakem, pohled na krajinu je mnohem veselejší a uvolněnější. Nenezšli jsme jedinou poškozenou stavbu. Celkem to byly 3 barokní kříže, které se staly základem pro zdejší síť drobných sakrálních staveb. Dotvořilo jí pak několik kapliček. Všechny stavby jsou na rozdíl od Dobrotína rovnoměrně rozmístěny po krajině a stojí na okolních vršcích, rozcestích a u cest, na krásných místech, které dotvářejí charakter krajiny. Okolí je vždy udržované a stavby doplňují barevné květiny. Jsou to místa ke spočinutí, zastavení se nad tím všudypřítomným ruchem. Smutné je, jak

říkají sami rakouští obyvatelé, že obě země začínali na stejné „startovní“ pozici a nebýt komunismu v Čechách a vysídlování původních obyvatel, v mnohém bychom rakouské přátele dnes předčili. Dnešním faktem ale je, že s rakouskou krajinou je mnohem citlivěji nakládáno. Jak jsme už ale řekli, je to otázka tří generací, než se vrátí naše země ke skutečné demokracii a vztah ke krajině bude lepší. Je to otázka především výchovy, která v poslední době také není zrovna růžová. Doufejme, že se vše zlepší a generace komunismu bude postupně „odsunuta“ mladší generací, která může fakta vidět ze zcela nezávislé pozice, krajinu citlivě přetvoří a bude se o ní starat tak jako po pokolení v Rakousku.

V Rakousku jsou drobné sakrální stavby zcela zachované beze změn. Naopak v Čechách je většina poničena nebo již vůbec neexistuje.

Porovnání – Hospodaření s vodou

V okolí Dobrotína protékají už od začátku námi sledovaného období tři potoky a jeden malý výtok z nedalekých dobrohořských rybníků. Všechny se postupně stékají do jednoho toku. Na návsi Dobrotína byl malý rybník, který pravděpodobně v první polovině zanikl. Potoky se zachovaly všechny i s jejich původní polohou, přesto na nich došlo k výrazným změnám. Na začátku dvacátého století se upravovala celá česká krajina. Melioraci neunikly ani potoky v okolí Dobrotína. Byly napříměna koryta toky, vlhká místa odvodněna a místy vydlážděna koryta. Části potoků byly zatrubněny a svedeny pod zem.

V okolí Dobrotína protékají už od začátku námi sledovaného období tři potoky a jeden malý výtok z nedalekých dobrohořských rybníků. Všechny se postupně stékají do jednoho toku. Na návsi Dobrotína byl malý rybník, který pravděpodobně začátkem 20. století zanikl. Potoky se zachovaly všechny i s jejich původní polohou, přesto na nich došlo k výrazným změnám. Na začátku 20. století se upravovala celá česká krajina. Melioraci neunikly ani potoky v okolí Dobrotína. Byla napříměna koryta toků, vlhká místa odvodněna a místy vydlážděna koryta. Části potoků byly zatrubněny a svedeny pod zem.

Ve zkoumané oblasti okolo Schönfeldu protéká menší potok a jeden z pramenů Dyje (Thaya). Potok protéká přímo vesnicí a vlévá se do Dyje jihovýchodně od obce. Začátkem 19. století se ve zkoumaném území nacházely dva větší rybníky. První na návsi v Schönfeldu a druhý poblíž Gigenbergu. V roce 1830 se při velké bouři jejich hráze protrhly a rybníky už nebyly obnoveny. Pravděpodobně ve druhé polovině 19. století vznikly tři malé rybníky u lesa jihovýchodně od obce a jeden západně od vesnice poblíž hlavní cesty. Oba potoky jsou dodnes na svých místech a nejsou ani meliorované, ani dlážděné. Jen potok protékající vsí byl v krátkých úsecích zatrubněn.

V okolí obou vesnic protékaly potoky a byly rybníky, které zanikly a později vzniklo více malých rybníků. Charakter vodní sítě byl tedy podobný. Po roce 1945 do vodní sítě zasáhla rozdílná politika obou států. V Rakousku byla vodní síť měněna minimálně. Zato na české straně došlo k rozsáhlým úpravám vodních toků a odvodnění krajiny.

Srovnání vývoje krajinného pokryvu

Vývoj krajinného pokryvu je dobře patrný z jednotlivých map ve druhé kapitole. Celkově můžeme konstatovat, že v okolí Schönfeldu nedošlo za posledních 200 let k velkým změnám, trochu přibýlo lesa a luk na úkor polí, remízků a intravilánu.

V Dobrotíně bylo zvětšení plochy lesů mnohem výraznější a rychlejší, za posledních 60 let zde také mnohem výrazněji ubylo polí a přibýlo luk. U obou obcí docházelo k postupnému zvětšování plochy intravilánu, které se v Dobrotíně zastavilo po 2. světové válce. Ani v Schönfeldu není ale růst zastavěné plochy v posledním půlstoletí zásadní.

Charakter vývoje lesních celků byl rozdílný. Původní porost je ale v obou zkoumaných lokalitách biková bučina. K druhové výměně došlo pravděpodobně v 18. století, převládajícím stromem se stal smrk s příměsí borovice. Její podíl byl v okolí Schönfeldu pravděpodobně větší než v okolí Dobrotína. Zatímco les u Schönfeldu se pomalu kousek po kousku na všech starých mapováních rozšiřoval blíž k Schönfeldu, dobrotínský les zůstával až do konce 19. století dál na západ, až u Filipova. V první polovině dvacátého století se rychle rozšířil až do dnešní polohy. Po roce 1945 se již plochy lesů prakticky nezměnily, pouze některé plochy v okolí Dobrotína zarůstaly náletovými dřevinami.

Rozdílný vývoj hospodářsky využívaných ploch je patrný po roce 1945, kdy na české straně došlo k vysídlení německy mluvícího obyvatelstva, které tvořilo v Dobrotíně většinu. Poměr ploch v okolí Schönfeldu se od druhé světové války prakticky nezměnil. Naopak Dobrotín byl sice dosídlen, ale nebyly obydleny všechny domy a zaniklo soukromé hospodaření. Během kolektivizace se všechna pole scelila, zmizely meze a s postupem času se z velké části polí staly louky. Obecně se krajina v okolí Dobrotína stala méně členitou, narozdíl od Schönfeldu.

Srovnání dnešního krajinného pokryvu

Srovnání dnešního krajinného pokryvu. Složení lesů v obou lokalitách je podobné, stejně jako jejich zdravotní stav. Oba jsou tvořené převážně smrkem s příměsí borovice lesní, na okraji a na světlých místech i s příměsí listnatých stromů. V schönfeldském lese je podíl borovice mnohem větší, borovice místy i převládá a na západním okraji tvoří les sama. Jde tedy o borovicový les, do kterého později byly vysazeny smrky (v lese jsou patrné staré školky). Borovice zde tedy musela být vysazena z nám neznámého důvodu, v době, kdy už v Čechách byl vysazován smrk. Dnes nad borovicí vítězí rychle rostoucí smrk.

44

Další rozdíl je, že zkoumané území v Schönfeldu je mnohem členitější. Je zde mnohem více celků, pole nejsou zcelená, je jich hodně a pěstují se na nich různé plodiny. Mezi poli jsou

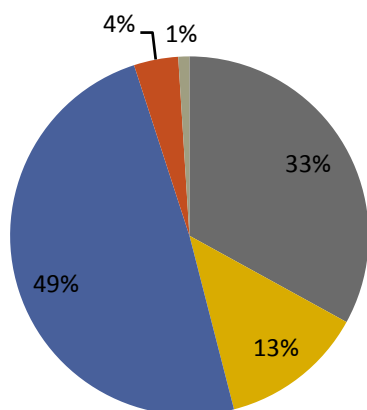
meze, ty byly v Dobrotíně a celých Čechách zaorány během kolektivizace. Plocha mezí je nicméně i v okolí Schönfeldu menší než dříve, zpravidla rozhraní mezi jednotlivými políčky tvoří jen neoraný pruh země, na některých ale rostou i keře nebo mladé stromy. Pro krajinu jsou důležité zadržování vody, která se na těchto rozhraních lépe vsakuje, neodtéká a nesplavuje půdu. Jiný způsob hospodaření dokazuje i způsob orby. Konec každého pole je zorán kolmo na předchozí, to zachytí vodu a zabrání splavení půdy. V Čechách se s tímto způsobem orby vůbec nesetkáme. Rozdíl je také v okrajích polí. Zatímco u Schönfeldu je půda využita i těsně podél polních cest, na české straně zůstává poměrně velký pruh nevyužívané půdy mezi polem a silnicí.

Patrný je také rozdíl v okolí cest, sídel a potoků, které u Dobrotína postupně zarostlo převážně náletovým javorem klenem. Takovýchto porostů je u Schönfeldu minimum, a ty které tam jsou, mají bohatší druhové složení.

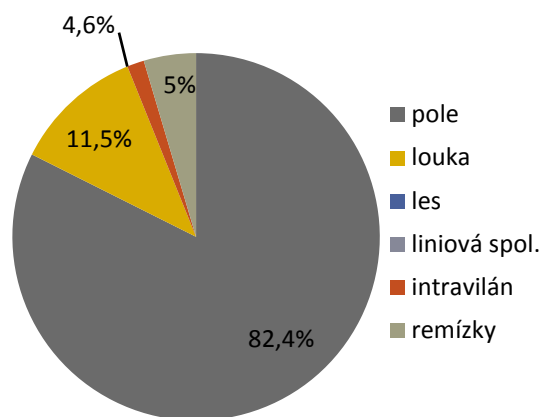
Struktura krajinného pokryvu na české a rakouské straně je původně stejná, začíná se postupně odlišovat až ve 20. století. V okolí Dobrotína výrazněji přibýly plochy lesů, po roce 1945 zde zaniká i řada polí, která jsou nahrazena loukami. V okolí Dobrotína je dnes více volně zarůstajících ploch, ale krajina je obecně méně členitá než v okolí Schönfeldu. Společenstva v okolí Schönfeldu mají i bohatší druhové složení než v okolí Dobrotína.

Vývoj krajinnného pokryvu

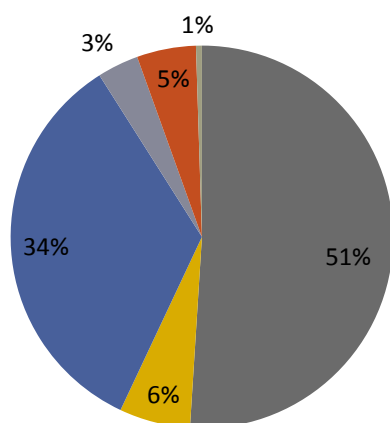
Schönfeld - 1840

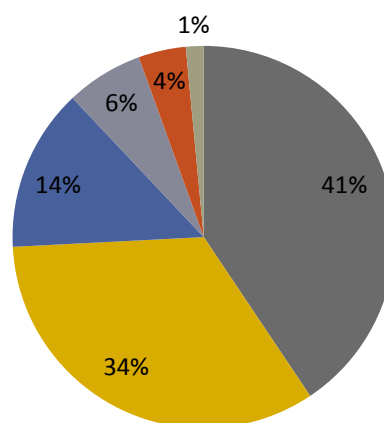
Dobrotín - 1840

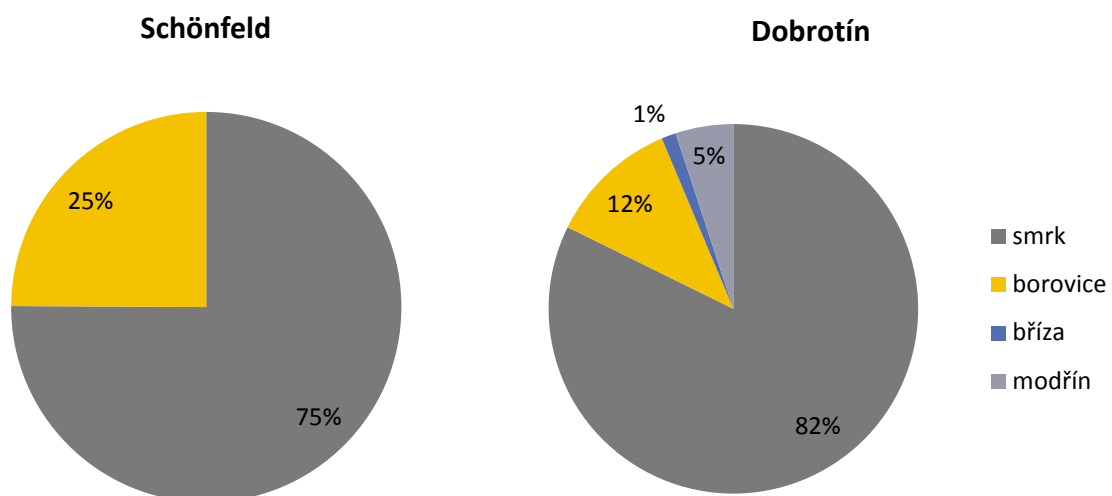
Schönfeld - súčasnosť

Dobrotín - súčasnosť

Druhové složení lesů

Závěr

Obě vesnice měly po staletí podobnou historii a vývoj. Rozdíly v jejich vývoji byly způsobeny regionálními událostmi, například stavbou železnice, protržením hráze rybníka v Schönfeldu nebo rozvojem textilního průmyslu, který mohl ovlivnit krajinu u Dobrotína. Velké rozdíly v obou zkoumaných oblastech nastaly až po druhé světové válce. V Dobrotíně se následkem kolektivizace změnil systém zemědělství obdělávání půdy. Začala se zcelovat pole a soukromé hospodářské budovy se přestaly využívat, chátraly a zanikaly. Tím byl pozměněn intravilán Dobrotína, který byl ochuzen o převážně dřevěné budovy. Postupem času začaly nevyužívané zemědělské plochy zarůstat. V Schönfeldu se dodnes udržuje víceméně původní systém zemědělství a statky zůstaly jejich majitelům. Druhové složení stromových porostů v okolí Schönfeldu je obecně bohatší a rozmanitější. Na začátku 20. století se významně rozrostl les západně od Dobrotína. Schönfeldské lesy se rozšiřovaly pozvolně. Koryta potoků jsou v okolí Dobrotína upravovaná, pozměněná a meliorovaná. Naopak potoky a říčky u Schönfeldu byly až na výjimky ponechány v původním stavu. Ráz a charakter krajiny se do konce 2. světové války a nástupu komunismu v Čechách nijak zvlášť nelišil. Jejich vývoj jen mírně ovlivňovali regionální vlivy. Krajina prožila velkou změnu až za nástupu komunistického režimu v Čechách. Rozdíly jsou patrné například v užívání budov. V Dobrotíně slouží převážně k rekreačním účelům, v Schönfeldu jako stálá bydliště a jako hospodářské budovy pro potřeby zemědělské činnosti. Další niance nalezneme v charakteru vodní sítě. Dobrotínská síť je meliorovaná, potoky jsou zatrubněné, naopak v Schönfeldu jejich tok není příliš upraven. Cesty jsou v Schönfeldu mnohem udržovanější a v lepším stavu, zato v Dobrotíně se o ně moc nedbá, jsou jen vyježděné. O krížky a drobné sakrální stavby je opět lépe pečováno v Schönfeldu, v Dobrotíně je řada z nich poničená, nebo ztracená. V Schönfeldu převažují zemědělské plochy polí, v Dobrotíně louky a meze ležící ladem.

Poděkování

Chtěli bychom poděkovat mnoha lidem, kteří nám pomohli s naší expediční prací. Zejména učitelům soukromého reálného gymnázia Přírodní škola, o. p. s.: Mgr. Františku Tichému (našemu odbornému konzultantovi), Bc. Štěpánu Macháčkovi, RNDr. Marku Maturovi, Mgr. Lindě Langerové. Dále bychom chtěli poděkovat Mgr. Báře Maturové, Michalu Vovsovi za rozvážení obědů a Chrystoperovi Maurrerovi za odbornou pomoc při rozhovorech s občany Schönfeldu a Gilgenbergu. Dále děkujeme všem obyvatelům Schönfeldu, Gilgenbegu, Dobrtína a Starého Města. Naše velké poděkování patří panu faráři z Waldkirchenské fary a Výcvikovému táboru Karlovi Univerzity – Albeř za poskytnutí ubytování a stravy. Také děkujeme Okresnímu archivu v Jindřichově Hradci, Obecnímu úřadu ve Starém Městě a ve Waldkirchenu, a panu doktoru Jiráskovi za drobnou pomoc s historickými daty.

Zdroje a prameny

Mapování:

Základní mapa ČR-odvozená. Praha: Český úřad zeměměřický a katastrální, 2002.

Jindřichův Hradec 33-12-04

Výtah z geologické mapy České a Rakouské 1:50 000

Ortofotomapa 1:10 000

speciálka 1:10 000 a 1:5 000

První a druhé vojenská mapování z let 1764 – 1768 a 1836 – 1852

Stabilní katastr z let 1828 – 1858

mapa z roku 1938

Österreichische Karte 1:10 000, <http://www.austrianmap.at>

Turistická mapa Česká Kanada a Slavonicko 1:50 000

Internetové zdroje:

<http://www.mapy.cz>

<http://www.oldmaps.geolab.cz>

<http://www.archyvnimapy.cuzk.cz>

<http://www.austrianmap.at/amap/index.php?SKN=1&XPX=637&YPX=492>

Použitá literatura:

Ottův naučný slovník

Prameny:

Muzeum odsunu Německého obyvatelstva Reingers

Katastrálního úřadu na Praze 8 v Kobylisích

Rakouský mapový archiv NOLA

Okresní archiv v Jindřichově Hradci

Knihovna Uměleckoprůmyslového muzea

Městská knihovna v Praze (Mariánském náměstí)

Obecní úřad ve Waldkirchenu, Starém Městě

informace získané od pamětníků

O nás

Naše škola, osmileté gymnázium z Prahy 9, Letňan byla založena v roce 1993 a existuje tedy již 17 let. Soukromé reálné gymnázium Přírodní škola, o. p. s. se od ostatních gymnázií liší hlavně přístupem ke studiu. Studenti sami se z velké většiny podílejí na chodu školy a školních akcích. Velmi dobrá je také spolupráce mezi učiteli a studenty. Další rozdílem od ostatních škol je počet tříd a studentů. Na celé škole je kolem sedmdesáti studentů a maximálně čtyři třídy. Letošní rok prima, tercie, kvarta a septima. Školní projekty různého typu a zaměření jsou jednou z nejhlavnějších náplní každého školního roku. Mezi mnoha projekty naši studenti zrealizovali naučnou stezku v okolí Smolotel a Makové hory a celoroční projekt SHOA, zaměřený na oběti 2. světové války. Každý rok koncem května začíná projekt Expedice. Ten je prováděn v různých místech a lokalitách v ČR i mimo republiku. Studenti podle svých zájmů vytvoří společně s učiteli skupiny, do kterých se potom rozdělí. Každé skupině velí kapitán z řad studentů, který má ve spolupráci s vyučujícím na starost ostatní členy a zodpovídá za výsledky práce. S ním je ve skupině ještě jeden z kantorů, který mu pomáhá. Expedice probíhá okolo pěti týdnů. Nejdříve probíhá přípravná fáze v Praze. Na ni navazuje dvoutýdenní terénní výzkum, kdy se skupiny přesunou na vybraná území a začnou samotný výzkum. Potom v Praze probíhá opět dvoutýdenní fáze zpracovávání získaných poznatků a dat. Následně jsou výsledky prezentovány rodičům v Praze a příští školní rok na školách v lokalitě, kde výzkum probíhal. Už několik let provádějí studenti výzkum vývoje krajiny. Letošní výzkum krajiny se ale od těch ostatních lišil tím, že se naše skupina pohybovala nejen na území ČR ale i v Rakousku. Porovnávali jsme vývoj dvou obcí, Dobrotína u nás a Schönfeldu v Rakousku. Při práci jsme se rozdělili do několika podskupin:

Matouš Bičák (15 let): vedení skupiny, vývoj sakrálních staveb, rozhovory s pamětníky, fotodokumentace, tvorba map

Jakub Jindra (16 let): botanický průzkum a vývoj lesních ploch

Tomáš Kekrt (15 let): vývoj cestní sítě, historie Dobrotína a Schönfeldu, spolupráce na rozhovorech s pamětníky

Jan Chaloupek (15 let): vývoj zástavby, spolupráce na historii Dobrotína a Schönfeldu, rozhovory s pamětníky

David Štěpánek (15 let): vývoj vodní sítě

Martin Liška (14 let): spolupráce na vývoji zástavby, historie Dobrotína a Schönfeldu a rozhovorech s pamětníky

Eliška Tichá (12 let): spolupráce na vývoji cestní sítě

Hermína Motlová (12 let): spolupráce na botanickém průzkumu a vývoji lesních ploch a vývoji vodní sítě

Lucie Kolínová (12 let): spolupráce na botanickém průzkumu a vývoji lesních ploch

